

**Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя**

**ІРИНА ВАНІНА
ГАННА СІРЯКОВА**

**МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ
роботи концертмейстера
класичного танцю
в системі хореографічної освіти
(II частина)**

**Навчально-методичний
посібник**

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя

ІРИНА ВАНІНА, ГАННА СІРЯКОВА

**МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ
роботи концертмейстера
класичного танцю
в системі хореографічної освіти**

(II частина)

Навчально-методичний посібник

Ніжин – 2026

УДК 78.07:793.3(075.8)

В 17

Рекомендовано Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(НДУ ім. М. Гоголя)
Протокол № 10 від 26.03.2026 р.

Рецензенти:

Ростовська Юлія – доцент кафедри музичної педагогіки та хореографії Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, кандидат педагогічних наук;

Спіліоті Олена – доцент кафедри музичної педагогіки та хореографії Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, кандидат педагогічних наук.

Ваніна І., Сірякова Г.

В 17 Методичні засади роботи концертмейстера класичного танцю в системі хореографічної освіти (II частина): навч.-метод. посібн. Ніжин: Видавець Лисенко М. М., 2026. 96 с.

Друга частина навчально-методичного посібника «Методичні засади роботи концертмейстера класичного танцю в системі хореографічної освіти» зосереджена на практичних завданнях і містить добірку музичного та хореографічного матеріалу, що використовується під час уроків класичного танцю.

Запропоновані матеріали стануть у пригоді здобувачам закладів вищої освіти, коледжів культури й мистецтв, концертмейстерам і майбутнім викладачам хореографії. Посібник покликаний сприяти ефективному налагодженню творчої взаємодії між концертмейстером, педагогом і здобувачем освіти, що є запорукою якісної професійної підготовки у сфері хореографічного мистецтва.

УДК 78.07:793.3(075.8)

© Ваніна І., Сірякова Г., 2026

© НДУ ім. М. Гоголя, 2026

© Видавець Лисенко М. М., 2026

ЗМІСТ

Передмова	4
Метроритмічна організація музичного та хореографічного матеріалу	5
Хореографічний матеріал.....	9
Музичний матеріал	24
Висновки	88
Література	90
Словник хореографічних термінів	91
Додатки (фото)	93

Передмова

Друга частина навчально-методичного посібника «Методичні засади роботи концертмейстера класичного танцю в системі хореографічної освіти» присвячена практичним завданням і містить добірку музичних та хореографічних матеріалів, що використовуються під час уроків класичного танцю.

Хореографічні матеріали, зібрані в посібнику, є авторськими уроками класичного танцю Ганни Сірякової – старшого викладача кафедри музичної педагогіки та хореографії Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Усі хореографічні рухи в цих уроках музично структуровані за тактами здобувачкою вищої освіти Ярославою Терещенко. У музичних матеріалах – авторських творах Галини Пронічевої, запропонованих у цьому посібнику, наявне все необхідне для проведення уроків: простота й чіткість музичних форм та ритмів, привабливість і яскравість мелодій, різноманітність музичних розмірів і характерів, що відповідають хореографічним рухам. Під час використання музичних прикладів, можливе їх варіювання та грамотна адаптація до дидактичних завдань уроку класичного танцю.

Пропонований посібник є результатом багаторічної спільної праці концертмейстера Ірини Ваніної та викладача-хореографа Ганни Сірякової. Викладені в ньому матеріали пройшли перевірку часом і підтверджені практичним досвідом роботи на заняттях з класичного танцю в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя та комунальному закладі «Ніжинський фаховий коледж культури і мистецтв імені Марії Заньковецької» Чернігівської обласної ради та спрямовані на виховання почуття єдності музики та хореографії. Цій меті має підпорядковуватися і професійна майстерність концертмейстера-піаніста, який відповідає за музичний зміст уроку класичного танцю.

Посібник рекомендовано для здобувачів вищої освіти за спеціальностями В6 «Перформативні мистецтва» (спеціалізація В6.03 «Хореографічне мистецтво») та В5 «Музичне мистецтво» (зокрема в частині акомпанементу в хореографії). Він може бути використаний як навчально-методичне забезпечення під час проходження педагогічної та виробничої практики.

Метроритмічна організація хореографічного та музичного матеріалу

Хореографічний матеріал, запропонований викладачем-хореографом до виконання на уроках класичного танцю, ґрунтується на комбінуванні та варіюванні певних *pas*, які спочатку опановуються шляхом багаторазового повторення. Згодом вправи ускладнюються – за рахунок збільшення кількості рухів, прискорення темпу або поєднання з іншими танцювальними елементами. Такі побудови, об'єднані в єдине ціле, становлять основний зміст хореографічних завдань, які в методиці класичного танцю називаються комбінаціями. Комбінації рухів екзерсису зазвичай невеликі за обсягом – від 16 до 64 тактів – і виконуються по чергово: спочатку з правої, а потім з лівої ноги. Відповідно, концертмейстер виконує музичний супровід до кожної комбінації двічі поспіль. Кожен елемент комбінації має власну назву. Щоб правильно зрозуміти зміст навчального завдання, концертмейстеру необхідно поступово ознайомитися з усім розмаїттям рухів, запам'ятати їхні назви та візуальне втілення.

Концертмейстеру досить складно запам'ятовувати хореографічні рухи оскільки більшість із них, залежно від розташування в комбінації, змінюють свій характер, функціональне призначення та виразну роль. Наприклад, *plié* – повільне, плавне присідання, що виконується як перший рух екзерсису біля станка. Водночас *plié* може слугувати підготовчим рухом перед обертами та стрибками, де виконується вже швидко й пружно.

Крім того, багато рухів мають різновиди залежно від форми танцю. Наприклад, *battement tendu jete*, який у екзерсисі біля станка або на середині зали виконується як різкий кидок на 25° – 45° , при виконанні кидка на 90° називається *grand battement jete*. Той самий рух, але з поштовхом іншої, опорної ноги, лежить в основі багатьох стрибків – *grand jete*, *pas jete entourant*, *pas jete enterlace*, *pas jete renverse*.

Під час показу комбінації викладач одночасно промовляє назви рухів і рахує. Концертмейстер запам'ятовує матеріал, враховуючи його ритмічні особливості, а з часом втілює поставлені завдання в музичному супроводі. В цьому процесі відбувається переосмислення навчального хореографічного матеріалу: концертмейстер здійснює своєрідний швидкий «переклад» метроритмічних понять із мови пластики на мову музики.

Важливим організаційним чинником, що забезпечує узгодженість дій хореографа, концертмейстера та танцівників під час уроків класичного танцю, є використання певної міри відліку часу. У хореографічній практиці такою одиницею слугує тривалість елементарної долі, яка має назву «четвертна». Хореографічні вправи будуються за принципом квадратної структури й зазвичай рахуються «вісімками». Одна така «вісімка» складається з восьми рахунків, кожен з яких відповідає «хореографічній четвертній». Залежно від складності та тривалості, вправа може містити дві, чотири, шість або вісім «вісімок».

«Хореографічна четвертна» – це умовна доля музичного часу, зручна для танцювального рахунку. Вона не завжди збігається з музичною четвертною тривалістю, що часто спричиняє непорозуміння між викладачем-хореографом і концертмейстером. Її тривалість залежить від темпу, метричного розміру музики. Іноді хореографічна четвертна дорівнює музичній четвертній, але частіше – вдвічі довша, тож хореографічний рахунок рідко співпадає з музичним. Разом із тим, хореографічна четвертна завжди збігається з тактовою пульсацією музичного супроводу. Таким чином, саме сильні, акцентовані долі музичного метру є орієнтиром для рахунку хореографічними четвертними.

Якщо переглядати відеозапис фрагмента класичного балету (наприклад, *adagio* чи варіацію) без увімкненого звуку, можна візуально визначити окремі моменти хореографічного малюнка, які традиційно виконуються на сильну долю такту. Однак встановити метричну структуру, темп і характер музичного супроводу в такому разі досить складно. Нерідко одна й та сама послідовність рухів поєднується з кількома варіантами музики різного характеру. Кожен із них матиме власне виразне значення й сенс, щоразу змінюючи сприйняття всієї хореографічної композиції. Подібне практичне завдання – добір відповідного метричного варіанта музичного супроводу до заданої комбінації – вирішується концертмейстером під час уроків класичного танцю.

Особливості хореографічної організації матеріалу зумовлюють можливість інтерпретації однієї й тієї самої комбінації рухів як у дводольному, так і в тридольному музичному розмірі. Так, на практиці у музичному супроводі акцентних рухів екзерсису, малих стрибків частіше застосовуються дводольні метри для більш точної чіткості виконання, а для супроводу плавних рухів, а також рухів великої сили та розмаху характерна тридольність. Важливо, що вальс у хореографії прораховується не на три, а на чотири четвертних. Умовна четвертна майже завжди співвідноситься за довготою з одним тактом, тобто цілий такт в музичному розмірі $3/4$ – це одна «хореографічна четвертна». Ця функціональна особливість вальсоподібної метрики дає можливість виконувати чіткі, пружні рухи (*battements tendu*, *battement tendu jete*, *battement frappe*) як на $2/4$, так і на $3/4$.

Музичний розмір акомпанементу концертмейстер добирає індивідуально, керуючись власним художнім баченням, музичним смаком, а також з урахуванням методичних завдань і побажань викладача-хореографа. Визначальним при цьому є дотримання типового принципу співвідношення танцювального руху до сильної долі такту – тобто виконання руху на «раз» або на «і». У процесі використання комбінації може виникати потреба у зміщенні акценту з сильної долі на слабку. У таких випадках музичний супровід також зазнає відповідних змін: акценти в музиці зміщуються відповідно до логіки хореографічного руху. Якщо в академічній музичній традиції акцентування

слабкої долі часто розглядається як порушення стилю, то в хореографії це цілком виправдане явище, яке відповідає пластичним та динамічним вимогам танцю.

Кожен рух із групи *battements* може виконуватися в трьох основних напрямках: вперед, вбік, назад, вбік – так званім «хрестом». Комбінація часто передбачає також виконання цих рухів у зворотному напрямку. Для концертмейстера ця інформація має принципове значення, оскільки саме вона визначає обсяг музичного матеріалу, необхідного для супроводу. Наприклад, завдання «по 4 *battement tendu* четвертними «хрестом» і у зворотному напрямку» означає, що концертмейстеру потрібно забезпечити супровід для двох 16 – тактових комбінацій (умовно – з 16 четвертними рахунками). Перша частина (16 четвертних) відповідає послідовності рухів: вперед, вбік, назад, вбік. Друга частина (ще 16 четвертних) – це виконання тієї ж комбінації у зворотному напрямку: назад, вбік, вперед, вбік. Таким чином, знання послідовності та напрямків руху дозволяє концертмейстеру точно розрахувати тривалість музичного фрагмента, уникнути непередбачених зупинок або музичних невідповідностей і створити гармонійний акомпанемент, що підтримує ритмічну структуру й динаміку вправи.

У процесі побудови танцювальних комбінацій викладач завжди враховує темпові характеристики обраних рухів. Музичний темп акомпанементу, як правило, відображає їхній характер. Зазвичай такі рухи виконуються з агогічними відхиленнями від основного темпу, що вимагає особливої чутливості з боку концертмейстера. Темпова пам'ять формується поступово, закріплюючись на рівні м'язової пам'яті. Щоб пришвидшити цей процес, доцільно залучати концертмейстера до активного аналізу рухів – умовного «пропускання» хореографічного матеріалу через власне тілесне сприйняття.

Особливої уваги потребує виконання четвертої частини уроку класичного танцю – *Allegro*, зокрема групи стрибків, під час яких поштовх танцівника (відштовхування від підлоги) здійснюється з обох ніг. Усі ці стрибки мають супроводжуватися концертмейстером із виразним «акцентом угору». Цей термін означає, що момент поштовху танцівника має збігатися із затаковими нотами музичного супроводу, тоді як приземлення припадає на сильну долю такту. У разі порушення цієї відповідності – коли поштовх здійснюється на сильну долю, а приземлення припадає на слабку – між концертмейстером і танцівником не виникає ансамблю. Це призводить до порушення синхронності та логіки музично-рухового співіснування.

У камерно-ансамблевій практиці поширеним є вислів «поперек фрази». Він використовується в ситуаціях, коли піаніст, виконуючи свою партію, не узгоджує гру з інтонаційною логікою музичної фрази. Аналогічним чином у хореографічній практиці застосовується вислів «грає поперек ноги» – щодо

піаніста, який не відчуває внутрішнього ритмічного дихання танцювального руху. У таких випадках загальний музичний темп може залишатися правильним, проте дрібні агогічні відхилення (прискорення або уповільнення) порушують танцювальну структуру, спричиняючи внутрішній дисонанс між музикою та пластикою.

Таким чином, важливим завданням концертмейстера є не лише підтримання відповідного темпу, а й глибоке розуміння хореографічної логіки руху. Музичний супровід має відчувати і вбирати в себе подих танцю – у цьому й полягає сутність якісного хореографічного акомпанементу.

Для ефективного музичного оформлення хореографічного матеріалу концертмейстер має враховувати не лише ритмічну структуру й темп, але й художній настрій пози, у якій використовується рух. У класичному танці надзвичайно важливим є визначення ракурсу, в якому виконується той чи інший рух або поза, адже саме від цього залежить сприйняття хореографічного образу глядачем. Найпоширенішими є положення en face (фронтально до глядача) та en profile з поділом на croisee (перехрещене, «закрите») і effacee («відкрите»). У хореографічному середовищі прийнято умовно зіставляти відкрите положення effacee із мажорною тональністю – як символ відкритості, ясності й піднесеності, тоді як croisee часто асоціюється з мінорним звучанням – більш стриманим, внутрішнім, іноді драматичним. Варто зазначити, що такі порівняння мають умовний характер і не є прямими аналогіями, адже в межах однієї комбінації ці положення можуть чергуватися. Проте для концертмейстера подібні асоціації мають практичне значення. Розуміння художнього змісту позування допомагає точніше передати характер комбінації через музику, тонально, динамічно та емоційно відображати настрій, закладений педагогом-хореографом у пластичному рішенні вправи.

Однією з ключових особливостей роботи концертмейстера в хореографічному класі є те, що саме танцювальний рух визначає ритм, темп і характер музичного супроводу. У практиці навчання танцю музикант підлаштовується до хореографічного завдання, а не навпаки. Це зумовлено головною метою уроку – формуванням виконавських навичок у танцівників, а не вивченням музики як такої. Подібна ситуація вимагає від концертмейстера не лише технічної майстерності, а й значних творчих зусиль.

Добір музичного матеріалу або створення імпровізаційного акомпанементу відповідно до рухів, заданих педагогом, – складна творча задача. Її можна порівняти з діяльністю балетмейстера, який створює хореографічну композицію на основі вже існуючої музики. У цьому випадку концертмейстер виконує зворотню функцію: на основі заданої пластики і структури танцю він формує музичний супровід, який не тільки ритмічно й динамічно відповідає рухам, але й підсилює їх

художній образ. Такий підхід вимагає гнучкого музичного мислення, глибокого розуміння хореографічного матеріалу та високого рівня взаємодії з педагогом.

Педагог-хореограф на уроці прагне досягти технічної досконалості у виконанні хореографічних рухів, поєднуючи ці завдання з вимогою пластичної виразності, ясності та емоційної наповненості. Відповідно, музичний супровід має не лише відповідати загальноприйнятим нормативним критеріям (періодичність, квадратність, стабільність метричних характеристик, гомофонно-гармонічний тип фактури), але й виконувати естетичну функцію. Він має бути художньо цінним, емоційно насиченим і привабливим для сприйняття. Основне завдання концертмейстера – підібрати або створити такий музичний матеріал, який буде не лише структурно зручним для виконання, але й мелодично виразним і легко сприйнятним. Мелодія має бути настільки яскравою й образною, щоб її можна було внутрішньо проспівати, і вона водночас повинна містити чіткий поділ на фрази, зручні для хореографічної побудови – переважно по 8, 16 або 32 такти.

Сучасні концертмейстери-практики звертають увагу на те, що вживання термінів «музичний супровід» та «музичне оформлення» уроку класичного танцю часто створює уявлення про другорядність музики у процесі опанування хореографічного матеріалу. З огляду на це, такі терміни вважаються недостатньо точними й застарілими. Натомість пропонується використовувати поняття «музичний зміст» хореографічного уроку, що значно повніше відображає спільну мету викладача-хореографа та концертмейстера в освітньому процесі.

Під час роботи на уроці концертмейстер не просто оформлює хореографічний процес музикою, а активно занурюється в хореографічні тексти, запропоновані викладачем. У своїй щоденній практиці він постійно вирішує творче завдання: сприяти засвоєнню хореографічних комбінацій як цілісних пластичних текстів, що поєднують у собі не лише техніку руху, а й образно-музичний зміст.

Володіючи єдиною мовою – мовою музичних звуків, концертмейстер несе відповідальність за якісний, художньо насичений музичний зміст уроку. Його мета – разом із педагогом створити сприятливе середовище для повноцінного освоєння хореографічного матеріалу, у якому пластика руху гармонійно поєднується з музичною виразністю. Єдність у цьому творчому процесі досягається лише за умови тісної співпраці всіх учасників: концертмейстера, педагога-хореографа та виконавців. Така взаємодія є запорукою ефективного навчання та розвитку художньо-естетичних компетентностей майбутніх танцівників.

Хореографічний матеріал

Умовні позначення:

ВП – вихідне положення;

ПР – права рука;

ЛР – ліва рука;

ПН – працююча нога;

ОН – опорна нога.

Усі вправи виконуються почергово: спочатку з правої ноги, потім – з лівої.

Тривалість музичного вступу до вправ становить 4 або 8 тактів відповідно до методичних вказівок викладача.

ЕКЗЕРСИС БІЛЯ СТАНКА №1 DEMI PLIE – GRAND PLIE

Музичний розмір – 4/4.

ВП – I позиція ніг, **ЛР** – на станку, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras.

Опис вправи:

1–2 такти: demi plie, **ПР** – у II позиції.

3–4 такти: releve на півпальцях, на останні дві четвертні опускаємося у **ВП**, одночасно **ПР** переводимо у положення allonge, виконуючи battement tendu в II позиції.

5–8 такти: grand plie, **ПР** – підготовче port de bras. На останню четвертну 8-го такту через battement tendu відкриваємо ногу в II позицію.

9–16 такти: два grand plie по II позиції, **ПР** – підготовче port de bras. На останню четвертну 16 такту **ПН** через demi rond переводимо в IV позицію.

17–24 такти: повторюємо 1–7 такти по IV позиції. На останню четвертну 24 такту **ПН** із IV позиції закриваємо в V позицію.

25–31 такти: повторюємо 9–15 такти по V позиції.

32-й такт: battement tendu вбік з V позиції, закриваємо в I позицію.

БАТТЕМЕНТ ТЕНДУ

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, **ЛР** – на станку, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras.

Опис вправи:

1–4 такти: два battement tendu вперед, **ПР** в II позиції.

5-й такт: один battement tendu вперед.

6–8 такти: passe par terre, **ПН** закриваємо в V позицію позаду.

9–16 такти: повторюємо в зворотному напрямку.

17–20 такти: три battement tendu вбік.

21–24 такти: demi plie в V позиції, **ПН** позаду **ПР** закриваємо в I позицію та переводимо в II позицію.

25–32 такти: повторюємо 17–24 такти в зворотному напрямку.

BATTEMENT TENDU JETE

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, **ЛР** – на станку, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras.

Опис вправи:

1–4 такти: два battement jete вперед, ПР – в II позиції.

5–й такт: battement tendu jete вперед.

6–й такт: закриваємо ПН в V позицію та виконуємо demi plie.

7–8 такти: battement tendu jete вперед із demi plie та повертаємося у ВП.

9–16 такти: повторюємо 1–8 такти вбік.

17–23 такти: battement tendu jete хрестом по одному.

24–й такт: витримуємо паузу в V позиції.

25–48 такти: повторюємо 1–24 такти в зворотному напрямку.

RONDE DE JAMBE PAR TERRE

Музичний розмір – 4/4.

ВП – V позиція ніг, **ПР** в підготовчому положенні.

Preparation: виконуємо подих ПР.

Опис вправи:

1–2 такти: temps releve par terre в напрямку en dehors.

3–6 такти: чотири rond de jambe par terre в напрямку en dehors.

7–й такт: demi rond вбік на battement tendu.

8–й такт: переводимо ПН в I позицію, ПР – закриваємо в підготовчому положенні.

9–16 такти: повторюємо 1–8 такти в напрямку en dedans. На останню четвертну 16 такту ПН – battement tendu назад.

17–20 такти: «розтяжка» назад, ПР – підготовче port de bras та ПР переводимо в III позицію.

21–24 такти: перегинання корпусу назад (port de bras), ПР – в III позиції. На два заключні акорди повертаємося у ВП.

BATTEMENT FONDU

Музичний розмір – 4/4.

ВП – V позиція ніг, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: ПР – підготовче port de bras, ПН – battement tendu вбік та піднімаємо на 45°.

Опис вправи:

1–6 такти: три battement fondu вперед на 45°.

7–й такт: опускаємо ПН вперед на battement tendu. 8–

й такт: через battement releve lent вперед на 45°. 9–16

такти: повторюємо 1–8 такти вбік.

17–24 такти: повторюємо 1–8 такти назад.

25–32 такти: повторюємо 9–16 такти.

BATTEMENT FRAPPE

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras, battement tendu вбік, підйом ноги на 30°.

Опис вправи:

1–6 такти: три battement frappe вперед, ПР в II позиції.

7–8 такти: один battement frappe вбік.

9–14 такти: 1–6 такти назад.

15–16 такти: повторюємо 7–8 такти. 17–

22 такти: три battement frappe вбік. 23–24

такти: rique вбік.

25–32 такти: повторюємо 17–24 такти. На два заключних акорди повертаємося у ВП.

ROND DE JAMBE EN L'AIR

Музичний розмір – 4/4.

ВП – V позиція ніг, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras, battement tendu вбік, підйом ноги на 45°.

Опис вправи:

1–6 такти: три rond de jambe en l'air в напрямку en dehors, ПР в II позиції.

7–8 такти: ПН підводимо до положення passe та виводимо ногу на 45°.

9–16 такти: повторюємо 1–8 такти в напрямку en dedans. На два заключних акорди повертаємося у вихідне положення. Всю комбінацію виконуємо з лівої ноги.

PETIT BATTEMENT SUR LE COU-DE-PIED

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras, battement tendu вбік, відриваючи ногу від підлоги, закриваємо на sur le cou-de-pied.

Опис вправи:

1–16 такти: вісім petit battement, почергово змінюючи положення cou-de-pied, ПР в II позиції.

17–22 такти: три battement retire.

23–24 такти: переводимо робочу ногу на sur le cou-de-pied позаду.

25–48 такти: повторюємо 1–24 такти в зворотному напрямку. На два заключних акорди руку закриваємо в підготовче положення, ПН виводимо на battement tendu вбік та закриваємо в V позицію.

BATTEMENT DEVELOPPE – BATTEMENT RELEVE LENT

Музичний розмір – 4/4.

ВП – V позиція ніг, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras.

Опис вправи:

- 1–4 такти: *battement releve lent* вперед, ПР в II позиції, на останню четвертну 4-го такту закриваємо ПР в підготовче положення.
- 5–8 такти: *battement developpe* вперед, ПР – підготовче *port de bras*.
- 9–16 такти: повторюємо 1–8 такти вбік.
- 17 – 24 такти: повторюємо 1–8 такти назад.
- 25–32 такти: повторюємо 9–16 такти.

GRAND BATTEMENT JETE

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче *port de bras*.

Опис вправи:

- 1–2 такти: *battement tendu* вперед, *grand battement jete* вперед.
- 3–4 такти: повторюємо 1-2 такти.
- 5–6 такти: два *grand battement jete* вбік зі зміною позиції.
- 7–8 такти: *battement tendu* вперед, *passe par terre*, V позиція позаду.
- 9–16 такти: повторюємо все у зворотному напрямку.
- 17–24 такти: *grand plie* по V позиції, ПР – підготовче *port de bras*, переводимо в III позицію, *releve* по V позиції. На останню четвертну повертаємося у ВП.

ЕКЗЕРСИС БІЛЯ СТАНКА № 2

DEMI PLIE – GRAND PLIE

Музичний розмір – 4/4.

ВП – I позиція ніг, **ЛР** – на станку, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче *port de bras*.

Опис вправи:

- 1–2 такти: *demi plie* по I позиції, ПР у II позиції.
- 3-й такт: *releve*, ПР в III позиції.
- 4-й такт: повертаємося у вихідне положення.
- 5–12 такти: два *grand plie*, ПР – підготовче *port de bras*. На останню четвертну 12-го такту працюючу ногу переводимо в II позицію.
- 13–16 такти: *grand plie* по II позиції, ПР – підготовче *port de bras*.
- 17–18 такти: *port de bras* до станка, ПР – в III позиції, ЛР – на станку.
- 19-й такт: *port de bras* від станка, ПР – в II позиції, ЛР – в III позиції.
- 20-й такт: переводимо працюючу ногу в IV позицію.
- 21–32 такти: повторюємо 1–12 такти по IV позиції.
- 33–36 такти: *grand plie* по V позиції.
- 37–40 такти: третє *port de bras*.

BATTEMENT TENDU

Музичний розмір – 4/4.

ВП – I позиція ніг, **ЛР** – на станку, **ПР** – у підготовчому положенні.

Preparation: 4 такти preparation – підготовче port de bras.

Опис вправи:

1–2 такти: один battement tendu вперед, ПР – в II позиції.

3–4 такти: battement tendu вбік, demi rond вперед та повертаємо вбік та витримуємо паузу.

5–8 такти: три double battement tendu в стороні. На останню четверту 8-го такту переводимо робочу ногу у ВП, ПР – підготовче port de bras.

9–16 такти: повторюємо 1–8 такти в напрямку назад та закриваємо в V позицію.

17–20 такти: battement tendu хрестом по одному, залишаємо робочу ногу в стороні та витримуємо паузу.

21–22 такти: чотири battement tendu вбік.

23 – 24 такти: напівоберт в V позиції на 180°.

BATTEMENT TENDU JETE

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, **ЛР** – на станку, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras.

Опис вправи:

1–2 такти: два battement tendu jete вперед, ПР – в II позиції.

3-й такт: два battement tendu jete вперед на затакт (на кожну восьму).

4-й такт: ПН переводимо в умовне sou-de-pied та повертаємось у ВП.

5–8 такти: повторюємо 1–4 такти вбік, 8-й такт – sou-de-pied позаду.

9–12 такти: повторюємо 1–4 такти назад, 12-й такт – sou-de-pied позаду.

13–16 такти: повторюємо 5–8 такти.

17–20 такти: battement tendu jete хрестом по два на затакт.

21–24 такти: напівоберт на 180° до станка.

RONDE DE JAMBE PAR TERRE

Музичний розмір – 3/4.

ВП – I позиція ніг, **ЛР** – на станку, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: temps releve par terre.

Опис вправи:

1–8 такти: чотири rond de jambe par terre в напрямку en dehors. ПН залишається попереду на battement tendu.

9-й такт: demi plie на ОН, ПН – витягнута вперед.

10-й такт: demi rond вбік.

11–12 такти: demi rond в напрямку en dehors, переводимо ногу через rond вперед і повертаємо ПН назад.

13–16 такти: через *passe par terre* переводимо ногу вперед, одночасно виходячи з *plié*, два *rond de jambe par terre* в напрямку *en dehors*. Залишаємо витягнуту ногу попереду та через I позицію переводимо її назад на *battement tendu*.

17–32 такти: повторюємо 1–16 такти в напрямку *en dedans*.

33–й такт: *battement releve lent* вперед на 45°.

34–й такт: обхватне *cou-de-pied*.

35–й такт: *battement releve lent* назад на 45°.

36–й такт: опускаємо ногу назад на *battement tendu*.

37–40 такти: «розтяжка» назад, ПР – підготовче *port de bras*.

41–44 такти: перегинання корпусу назад (*port de bras*), ПР – в III позиції.

45–48 такти: другий *arabesque*.

BATTEMENT FONDU

Музичний розмір – 4/4.

ВП – V позиція ніг, **ЛР** – на станку, **ПР** – у підготовчому положенні.

Preparation: підготовче *port de bras*, *battement tendu* вбік, підйом ПН на 45°.

Опис вправи:

1–6 такти: три *battement fondu* вперед.

7–8 такти: *passe par terre* назад, опускаючи ногу на підлогу попереду, ПН піднімаємо на 45°.

9–16 тактів: повторюємо 1–8 такти в напрямку назад.

17–22 такти: два *battement fondu* вбік.

23–24 такти: ПН піднімаємо до положення *passe* у коліна, тримаємо баланс.

На останню четвертну повертаємося у ВП.

BATTEMENT FRAPPE

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, **ЛР** – на станку, **ПР** – у підготовчому положенні.

Preparation: підготовче *port de bras*, *battement tendu* вбік та підйом ноги на 30°.

Опис вправи:

1–16 такти: по чотири *battement frappe* хрестом – вперед – вбік – назад – вбік.

17–32 такти: по чотири *battement frappe* хрестом – вперед – вбік – назад – вбік на затакт.

PETIT BATTEMENT SUR LE COU-DE-PIED

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, **ЛР** – на станку, **ПР** – у підготовчому положенні.

Preparation: підготовче *port de bras*, *battement tendu* вбік, відриваємо ногу від підлоги та закриваємо на обхватне *sur le cou-de-pied*.

Опис вправи:

- 1–8 такти: вісім petit battement з акцентом на sou–de–pied позаду.
9–16 такти: вісім petit battement з акцентом на обхватне sou–de–pied.
17–18 такти: виконуючи battement tendu переводимо ПН в V позицію.
19–22 такти: чотири pas echange на півпальцях (V – II позиції).
23–24 такти: одне pas de bourre. На дві останні чверті – battement tendu вбік та закриваємо ногу у ВП.

RONDE DE JAMBE EN L'AIR

Музичний розмір – 4/4.

ВП – V позиція ніг, **ЛП** – на станку, **ПР** – у підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras, battement tendu вбік, підйом ноги на 45°.

Опис вправи:

- 1–6 такти: три rond de jambe en l'air в напрямку en dehors.
7–8 такти: переводимо ногу на passe, battement developpe вперед та demi rond в напрямку en dehors вбік.
9–16 такти: три rond de jambe en l'air в напрямку en dedans.
17–18 такти: повторюємо 7–8 такти назад.

BATTEMENT DEVELOPPE – BATTEMENT RELEVÉ LENT

Музичний розмір – 4/4.

ВП – V позиція ніг, **ЛП** – на станку, **ПР** – у підготовчому положенні.

Preparation: подих рукою до другої заниженої позиції, закриваємо в підготовче положення.

Опис вправи:

- 1–4 такти: battement developpe вперед, **ПР** – підготовче port de bras.
5–8 такти: 1–4 такти вбік.
9–12 такти: 1–4 такти назад.
13–й такт: passe par terre, battement releve lent вперед.
15–16 такт: passe par terre, battement tendu назад та закриваємо в V позицію.
17–32 такти: повторюємо 1–16 такти в зворотному напрямку.

GRAND BATTEMENT JETE

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, **ЛП** – на станку, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras.

Опис вправи:

- 1–2 такти: один battement tendu вперед, один grand battement jete вперед.
3–4 такти: три grand battement jete вперед на затакт. На останню чверть – пауза в V позиції.

5–8 такти: рух так само виконуємо вбік.

9 – 12 такти: рух так само виконуємо назад.

13–16 такти: рух повторюємо вбік.

Комбінація виконується в однаковій послідовності в кожному напрямку.

ЕКЗЕРСИС БІЛЯ СТАНКА №3

DEMI PLIE – GRAND PLIE

Музичний розмір – 4/4.

ВП – I позиція, **ЛР** – на станку, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras.

Опис вправи:

1–2 такти: demi plie.

3–4 такти: grand plie, ПР – підготовче port de bras.

5–6 такти: demi plie.

7–8 такти: releve по I позиції, одночасно port de bras під лопатками, рука – в положенні allonge і переводимо в I позицію. На останню четвертну повертаємося у ВП та переводимо ногу в II позицію.

9–12 такти: два grand plie по II позиції, рука виконує підготовче port de bras. На останню четвертну переводимо ногу в IV позицію.

13–20 такти: повторюємо 1–8 такти по IV позиції. На останню четвертну закриваємо в V позицію попереду.

21–24 такти: два grand plie по V позиції.

25–28 такти: третє port de bras.

29–30 такти: напівоберт в V позиції до станка на 180°.

31–32 такти: ЛН з V позиції переводимо в I позицію, ПР – підготовче port de bras.

BATTEMENT TENDU

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, **ЛР** – на станку, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras.

Опис вправи:

1–й такт: один battement tendu вперед.

2–й такт: один battement tendu вперед та по закінченню – plie по V позиції.

3–4 такти: три battement tendu на затакт з акцентом до себе в V позиції хрестом по одному. На останню четвертну – пауза, ПН – позаду.

5–8 такти: повторюємо 1–4 такти в зворотному напрямку.

9–10 такти: три battement tendu вбік на затакт, з акцентом до себе в V позиції. На останню четвертну – пауза в V позиції, ПН – позаду, ПР – в положенні allonge.

11–12 такти: повторюємо 9–10 такти. ПН – попереду, ПР – в положенні arrondie.

13–15 такти: шість battement tendu хрестом по два – на затакт. На останню четвертну – plie по V позиції, ПН – позаду.

16–й такт: напівоберт від станка на 180°. Всю комбінацію виконуємо в зворотному напрямку.

BATTEMENT TENDU JETE

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, **ЛР** – на станку, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras.

Опис вправи:

1–2 такти: три battement tendu jete вперед на затакт.

3–4 такти: один battement tendu jete вперед, переводимо ногу через I позицію назад та закриваємо в V позицію. На останню четвертну – пауза.

5–8 такти: повторюємо 1–4 такти в зворотному напрямку.

9–12 такти: два battement tendu jete rique вбік, три battement tendu jete вбік зі зміною V позиції. На останню четвертну – plie в V позиції, ПР переводимо в положення allonge.

13–16 такти: повторюємо 9–12 такти, на останню четвертну demi plie в V позиції, напівоберт в V позиції на 180° до станка.

RONDE DE JAMBE PAR TERRE

Музичний розмір – 3/4.

ВП – I позиція ніг, **ЛР** – на станку, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: temps releve par terre.

Опис вправи:

1–2 такти: два rond de jambe par terre в напрямку en dehors.

3–й такт: один ronde en dehors з plie, ПР – підготовче port de bras.

4–й такт: один rond en dehors з поступовим витягуванням ОН.

5–8 такти: повторюємо 1–4 такти.

9–12 такти: battement releve lent вперед на 90°, demi rond до сторони, опускаємо ногу вбік на battement.

13–16 такти: port de bras до станка, ПР – в III позиції.

17 – 24 такти: повторюємо 1-8 такти в напрямку en dedan.

25-28 такти: повторюємо 9–12 такти.

29–32 такти: grand plie по I позиції, ПР – підготовче port de bras.

33–36 такти: піднімаємо ПН рукою.

37–40 такти: опускаємо ПН на battement tendu вбік та повертаємося обличчям до станка (поворот fouette), нога позаду на battement tendu.

41–44 такти: battement releve lent назад, attitude, ЛР в III позиції.

45–46 такти: опускаємо ногу в V позицію.

47–48 такти: напівоберт в V позиції та temps releve par terre з V позиції.

BATTEMENT FONDU

Музичний розмір – 4/4.

ВП – V позиція ніг, **ЛР** – станку, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras, піднімаємо ногу на 45°.

Опис вправи:

1–6 такти: три battement fondu вперед. За першим разом – підготовче port de bras правою рукою.

7–8 такти: double battement frappe та переводимо ногу назад на 45°.

9–16 такти: повторюємо 1–8 такти в зворотному напрямку.

17–20 такти: два battement fondu вбік.

21–24 такти: повертаємо ногу в V позицію попереду та повертаємося epaulement effacee, ПР – в III позиції.

25–28 такти: battement releve lent вперед.

29–32 такти: повертаємося у ВП, напівоберт в V позиції на 180° до станка.

BATTEMENT FRAPPE

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, **ЛР** – на станку, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras, підйом ноги на 30°.

Опис вправи:

1–8 такти: один double frappe та два battement frappe хрестом.

9–10 такти: опускаємо ПН вбік на battement tendu та переводимо в V позицію позаду, ПР закриваємо в підготовче положення.

11–15 такти: ПН піднімаємо на положення cou-de-pied позаду ОН, одночасно виходячи на releve.

16-й такт: завершуємо вправу в V позиції.

PETIT BATTEMENT SUR LE COU- DE- PIED

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, **ЛР** – на станку, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras, battement tendu вбік, обхватне sur le cou-de-pied.

Опис вправи:

1–4 такти: вісім petit battement з акцентом на обхватне cou-de-pied.

5–8 такти: вісім petit battement з акцентом на cou-de-pied позаду.

9–10 такти: чотири petit battement з акцентом на обхватне cou-de-pied.

11–12 такти: чотири petit battement з акцентом на cou-de-pied позаду

13–16 такти: чотири petit battement підряд без акценту, одночасно з releve на ОН.

17–24 такти: releve та тримаємо баланс до кінця фрази, ПР – в III позиції.

ROND DE JAMBE EN L'AIR

Музичний розмір – 2/4.

ВП – 5 позиція ніг, **ЛР** – на станку, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras, підйом ПН вбік на 45°.

Опис вправи:

1–3 такти: три rond de jambe en l'air в напрямку en dehors.

4–й такт: пауза.

5–8 такти: повторюємо 1–4 такти en dedans. 9–

10 такти: два rond en dehors.

11–12 такти: два rond en dedans.

13–16 такти: почергово по одному rond.

17–18 такти: опускаємо ногу вбік на battement tendu та закриваємо в V позицію позаду, поворот в epaulement effacee.

19–22 такти: battement releve lent ЛН позаду, ПР – в III позиції.

23–24 такти: опускаємо ногу на battement tendu позаду, закриваємо в V позицію та переводимо у ВП.

BATTEMENT DEVELOPPE – BATTEMENT RELEVE LENT

Музичний розмір – 4/4.

ВП – V позиція ніг, **ЛР** на станку, **ПР** – підготовчому положенні.

Preparation: подих рукою.

Опис вправи:

1–й такт: battement releve lent вперед, ПР – підготовче port de bras.

2–й такт: ледь згинаємо ПН (attitude).

3–4 такти: опускаємо ногу вперед на battement tendu, через passe par terre переводимо ногу назад на battement tendu та закриваємо в V позицію.

5–8 такти: повторюємо 1–4 такти в зворотному напрямку.

9–16 такти: два battement developpe вбік.

17–22 такти: pas balance en tournant по точках, крок degage правою ногою до станка, ліву ногу закриваємо в V позицію попереду. Всю комбінацію виконуємо з лівої ноги (по завершенню виконання комбінації з правої та лівої ноги – квадратна структура зберігається).

GRAND BATTEMENT JETE

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, **ПР** – в підготовчому положенні, **ЛР** – на станку.

Preparation: підготовче port de bras.

Опис вправи:

1–6 такти: шість grand battement jete вбік.

7–8 такти: довертаємося в epaulement effacee, ПР – в III позиції.

9 – 14 такти: повторюємо 1 – 6 такти вперед.

15–16 такти: довертаємося en face та через battement tendu змінюємо позицію.

17–32 такти: повторюємо комбінацію у зворотному напрямку.

ЕКЗЕРСИС БІЛЯ СТАНКА № 4

DEMI PLIE – GRAND PLIE

Музичний розмір – 3/4.

ВП – I позиція ніг, **ПР** – у підготовчому положенні.

Preparation: подих рукою.

Опис вправи:

1–2 такти: одне demi plie, ПР – в I позиції. 2–

4 такти: одне demi plie, ПР – в II позиції.

5–8 такти: одне grand plie, ПР – підготовче port de bras.

9–й такт: одне demi plie з одночасним підніманням стопи ПН на півпальці.

10–й такт: виходимо з demi plie, одночасно витягуємо стопу на battement tendu вбік і закриваємо в I позицію, ПР – підготовче port de bras.

11–й такт: повторюємо 9–й такт, ПР – в III позиції.

12–й такт: виходимо з demi plie, витягуємо стопу на battement tendu вбік та залишаємося в II позиції, ПР – в II позиції.

13–16 такти: перша частина третього port de bras по II позиції ніг.

17–24 такти: повторюємо 1–8 такти по II позиції ніг.

25–й такт: повторюємо 9–й такт.

26–й такт: виходимо з demi plie, одночасно витягуємо стопу на battement tendu вбік та залишаємося в II позиції.

27–й такт: повторюємо 25–й такт.

28–й такт: виходимо з demi plie та одночасно витягуємо стопу, залишаючи її на battement tendu вбік.

29–30 такти: port de bras до станка.

31–32 такти: переводимо ПН в V позицію попереду.

33–34 такти: переводимо ПН в IV позицію.

35–36 такти: demi plie, виходимо з нього, переносячи вагу тіла на ОН, ПН – попереду витягнута.

37–38 такти: rond в напрямку en dehors та залишаємося в IV позиції ніг.

39–40 такти: одне demi plie, виходимо на витягнуті ноги, ЛН – попереду на battement tendu.

41–42 такти: degage вперед та ПН – rond в напрямку en dedans. 43–

44 такти: grand plie по IV позиції.

45–46 такти: ПН – на battement tendu попереду, одночасно виконуємо demi plie, виходячи з demi plie піднімаємо ПН на 45°.

47–50 такти: rond з ногою на 45° в напрямку en dehors.

51–й такт: через passe par terre переводимо ПН вперед на battement tendu.

52-й такт: закриваємо ПН в V позицію.

53–60 такти: повторюємо 1–8 такти по V позиції. 61-й такт: *demi plie* по V позиції.

62-й такт: утримуючи *demi plie*, відриваємо п'ятки від підлоги.

63-й такт: виходимо з *demi plie* на півпальці, щільно збираючи V позицію.

64-й такт: довертаємося в *epaulement effacee* на *releve*.

65–72 такти: п'яте *port de bras* та напівоберт в V позиції.

BATTEMENT TENDU

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче *port de bras*.

Опис вправи:

1-й такт: *battement tendu* вперед, **ПР** – в II позиції. 2-

й такт: два *battement tendu* вперед на затакт.

3–4 такти: *battement tendu* вбік *degage* через II позицію від станка, до станка, ПН в V позиції позаду.

5–8 такти: повторюємо 1–4 такти в зворотному напрямку.

9–10 такти: два *battement tendu* вперед.

11–12 такти: три *battement tendu* вбік зі зміною V позиції. На останню четвертну – пауза.

13–16 такти: повторюємо 9–12 такти в зворотному напрямку.

BATTEMENT TENDU JETE

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче *port de bras*.

Опис вправи:

1-й такт: один *battement tendu jete* вперед.

2-й такт: два *battement tendu jete* вперед на затакт.

3–4 такти: один *battement tendu jete* вперед, активно закриваючи ногу на *cou-de-pied* попереду в V позицію.

5–8 такти: ЛН повторюємо 1–4 такти в зворотному напрямку. 9–

10 такти: два *battement tendu jete* вбік по V позиції.

11–14 такти: шість *battement tendu jete* на кожний рахунок по I позиції, ПН в кінці закриваємо в V позицію.

15–16 такти: *piquette* в V позиції.

17–32 такти: повторюємо 1–16 такти в зворотному напрямку.

RONDE DE JAMBE PAR TERRE

Музичний розмір – 3/4.

ВП – I позиція ніг, **ПР** – в підготовчому положенні.

Preparation: temps releve par terre.

Опис вправи:

1–3 такти: два rond de jambe par terre en dehors.

4–й такт: demi ronde en dehors до сторони в зворотному напрямку.

5–6 такти: два rond en dehors одночасно з plie на ОН.

7–8 такти: два rond en dehors.

9–12 такти: rond на 45° в напрямку en dehors.

13–й такт: переводимо ПН на passe.

14–й такт: attitude вперед, ПР – в III позиції.

15–16 такти: підвищуємо ПН та опускаємо на battement tendu попереду, ПР – у положенні allonge.

17–32 такти: повторюємо 1–16 такти в напрямку en dedans.

33–36 такти: «розтяжка» назад ПН, ПР – підготовче port de bras.

37–40 такти: друга частина третього port de bras.

41–44 такти: «розтяжка» вперед,

45–48 такти: повторюємо 37–40 такти,

49–52 такти: battement developpe вбік.

53–56 такти: demi rond на 90° вперед en dedans.

57–60 такти: fouette поворот до станка.

61–64 такти: утримуємо баланс по V позиції.

BATTEMENT FONDU

Музичний розмір – 4/4.

ВП – V позиція ніг, ПР – в підготовчому положенні.

Preparation: підготовче port de bras, підйом ПН вбік на 45°, одночасно з releve на ОН.

Опис вправи:

1–й такт: довертаємося в epaulement effacee, один battement fondu вперед.

2–й такт: ПН переводимо на attitude вперед, підвищуємо та закриваємо в V позицію попереду.

3–й такт: довертаємося в epaulement croisee та ЛН – один battement fondu назад.

4–й такт: повторюємо 2–й такт ЛН назад.

5–й такт: довертаємося en face, battement fondu вперед на 45°.

6–й такт: demi rond на 45° en dehors.

7–8 такти: два battement fondu вбік.

9–16 такти: повторюємо 1–8 такти в зворотному напрямку.

BATTEMENT FRAPPE

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг, ЛР – на станку, ПР – в підготовчому положенні.

Preparation: піднімаємося на releve та виводимо ПН вбік на 45 °, ПР – підготовче port de bras.

Опис вправи:

1–й такт: double battement frappe вперед.

2–й такт: double battement frappe назад.

3–4 такти: double battement frappe вбік.

5–8 такти: повторюємо 1–4 такти в зворотному напрямку.

9–10 такти: чотири battement frappe по одному хрестом.

11–12 такти: petit battement.

13–й такт: double frappe, одночасно довертаючись в ераulement effacee до станка.

14–й такт: double frappe, одночасно довертаючись в ераulement efacee від станка.

15–16 такти: attitude вперед, одночасно з releve на ОН, ПР – в ІІІ позиції. Завершуємо вправу в V позиції.

RONDE DE JAMBE EN L'AIR

Музичний розмір – 2/4.

ВП – V позиція ніг.

Preparation: підйом ПН на 45° з одночасним releve на ОН.

Опис вправи:

1–4 такти: три rond de jambe en l'air в напрямку en dehors.

5–й такт: passe у коліна ПН.

6–7 такти: виводимо ПН вперед, rond на 90° в напрямку en dehors.

8–й такт: через passe par terre ПН переводимо на battement tendu вперед та закриваємо в V позицію.

9–10 такти: temps releve на 45° та tour в напрямку en dehors.

11–12 такти: pas de bourree.

13–14 такти: повторюємо 1–12 такти в напрямку en dedans.

ADAGIO

Музичний розмір – 4/4.

ВП – V позиція ніг.

Preparation: ПР – підготовче port de bras.

Опис вправи:

1–2 такти: battement developpe вбік ПН.

3–4 такти: battement developpe вперед ЛН з одночасним plie на ОН.

5–6 такти: повторюємо 1–2 такти в зворотному напрямку.

7–8 такти: повторюємо 3–4 такти назад.

9–11 такти: battement developpe вперед, rond на 90°.

12–й такт: passe у коліна.

13–14 такти: піднімаємо ПР, ПН та повертаємося в *epaulement ecartee* на 90°.

15–16 такти: повертаємося у вихідне положення.

GRAND BATTEMENT JETE

Музичний розмір – 3/4.

ВП – V позиція ніг.

Preparation: крок в напрямку II позиції.

Опис вправи:

1–2 такти: *tour de force* до станка, ПН позаду на *battement tendu*.

3–4 такти: *grand battement jete* вперед через I позицію.

5–6 такти: *grand battement jete* вперед і закриваємо в V позицію.

7-й такт: *grand battement jete* вбік, переводимо на *passee* у коліна, *grand battement jete* вбік.

8-й такт: напівоберт в V позиції.

9–10 такти: пауза.

11–13 такти: три *grand battement jete* вбік по V позиції.

14-й такт: напівоберт до станка.

15–16 такти: один *grand rond jete en dehors*.

17–32 такти: повторюємо 3–16 такти в зворотному напрямку.

Більшість описаних комбінацій можуть виконуватися на середні зали як у положенні *en fase*, так і з використанням положень *epaulement (croisee, effacee)*. Застосування поз класичного танцю при виконанні комбінацій на середині зали покращує виразність виконання та сприяє ускладненню координаційних поєднань, що є важливим чинником у формуванні виконавської майстерності.

Музичний матеріал

Plié 3

The first system of musical notation for Plié 3. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is 4/4. The treble staff begins with a series of chords and a melodic line, while the bass staff provides a rhythmic accompaniment with eighth notes.

The second system of musical notation. The treble staff features a series of chords followed by a melodic phrase with a slur. The bass staff continues with eighth-note accompaniment.

The third system of musical notation. The treble staff contains a series of chords. The bass staff continues with eighth-note accompaniment.

The fourth system of musical notation. The treble staff starts with a melodic phrase under a slur, followed by chords. The bass staff continues with eighth-note accompaniment.

The fifth system of musical notation. The treble staff features a series of chords and a melodic phrase with a slur. The bass staff continues with eighth-note accompaniment.

The sixth system of musical notation. The treble staff contains a series of chords and a melodic phrase. The bass staff continues with eighth-note accompaniment.

First system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The treble staff begins with a 7-measure rest, followed by a melodic line. The bass staff provides a steady accompaniment with eighth notes.

Second system of musical notation. The treble staff continues the melodic line with some chromaticism. The bass staff features a more active accompaniment with eighth-note patterns.

Third system of musical notation. The treble staff has a melodic line with some rests. The bass staff continues with a consistent accompaniment.

Fourth system of musical notation. The treble staff features a melodic line with some chromatic movement. The bass staff maintains the accompaniment.

Fifth system of musical notation. The treble staff has a melodic line with some chromaticism. The bass staff continues with a steady accompaniment.

Sixth system of musical notation, the final system on the page. The treble staff has a melodic line with some chromaticism. The bass staff concludes the piece with a final accompaniment.

Battement tendu 4

The first system of musical notation for 'Battement tendu 4' consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The music begins with a series of chords in the right hand, followed by a melodic line. The left hand provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

The second system continues the piece. The right hand features a melodic line with some slurs and ties, while the left hand maintains a steady accompaniment of chords and notes.

The third system shows further development of the melodic and harmonic material. The right hand has more complex rhythmic patterns, and the left hand continues to support the melody with chords.

The fourth system introduces a triplet in the right hand, marked with a '3' above the notes. The left hand accompaniment remains consistent with the previous systems.

The fifth system also features a triplet in the right hand, marked with a '3' above the notes. The piece continues to build in complexity.

The sixth system concludes the piece with first and second endings. The first ending is marked with a '1.' and the second ending with a '2.'. The right hand has a melodic line, and the left hand has a final accompaniment.

Battement tendu 2

The first system of musical notation for 'Battement tendu 2' consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 4/4. The music begins with a series of chords in the right hand, followed by a melodic line. The bass line features a steady eighth-note accompaniment.

The second system continues the piece, showing further development of the chordal and melodic material in the right hand, and the accompaniment in the left hand. The notation includes various rhythmic values and articulation marks.

The third system of notation shows the continuation of the musical ideas, with the right hand playing chords and moving lines, and the left hand providing a consistent rhythmic foundation.

The fourth system of notation continues the piece, featuring the characteristic chordal textures and melodic fragments of the exercise.

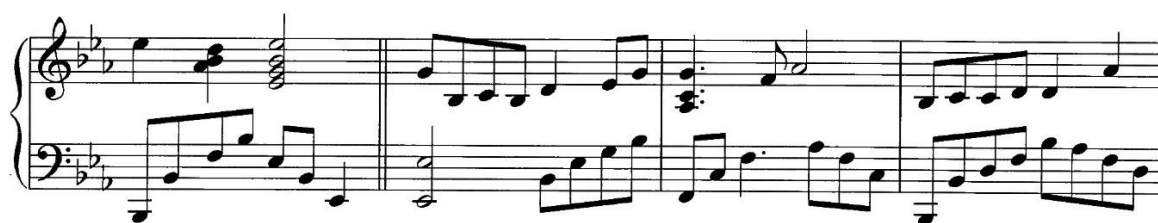
The fifth and final system of notation concludes the piece. It includes two endings: the first ending leads back to an earlier section, and the second ending provides a final cadence. The notation uses repeat signs and first/second ending brackets.

Rond de jambe par terre 4

The musical score is written for piano in G major (one sharp) and 3/4 time. It consists of six systems of music, each with a treble and bass staff. The piece is characterized by a steady, rhythmic accompaniment in the bass line, often using chords and single notes. The treble staff features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. The overall texture is light and rhythmic, typical of a 'Rond de jambe' exercise.

Battement fondu 1

First system of musical notation, consisting of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The music features a sequence of chords and melodic lines in both staves.

Second system of musical notation, continuing the piece. It includes a repeat sign (double bar line with two dots) in the middle of the system, indicating a first ending.

Third system of musical notation, showing further development of the musical themes. The bass line continues with a steady eighth-note pattern.

Fourth system of musical notation, concluding the piece. It features two first ending options, labeled '1.' and '2.', which lead to different final chords. The first ending leads to a final cadence, while the second ending leads to a different harmonic resolution.

Adagio 2

The first system of musical notation for 'Adagio 2' consists of two staves. The key signature is two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4. The right-hand staff begins with a treble clef and contains a series of eighth and sixteenth notes, followed by a half note chord. The left-hand staff begins with a bass clef and contains a series of eighth and sixteenth notes, followed by a half note chord. The system concludes with a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand.

The second system of musical notation for 'Adagio 2' consists of two staves. The key signature is two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4. The right-hand staff begins with a treble clef and contains a series of eighth and sixteenth notes, followed by a half note chord. The left-hand staff begins with a bass clef and contains a series of eighth and sixteenth notes, followed by a half note chord. The system concludes with a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand.

The third system of musical notation for 'Adagio 2' consists of two staves. The key signature is two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4. The right-hand staff begins with a treble clef and contains a series of eighth and sixteenth notes, followed by a half note chord. The left-hand staff begins with a bass clef and contains a series of eighth and sixteenth notes, followed by a half note chord. The system concludes with a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand.

The fourth system of musical notation for 'Adagio 2' consists of two staves. The key signature is two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4. The right-hand staff begins with a treble clef and contains a series of eighth and sixteenth notes, followed by a half note chord. The left-hand staff begins with a bass clef and contains a series of eighth and sixteenth notes, followed by a half note chord. The system concludes with a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand.

The fifth system of musical notation for 'Adagio 2' consists of two staves. The key signature is two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4. The right-hand staff begins with a treble clef and contains a series of eighth and sixteenth notes, followed by a half note chord. The left-hand staff begins with a bass clef and contains a series of eighth and sixteenth notes, followed by a half note chord. The system concludes with a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand.

The sixth system of musical notation for 'Adagio 2' consists of two staves. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 4/4. The right-hand staff begins with a treble clef and contains a series of eighth and sixteenth notes, followed by a half note chord. The left-hand staff begins with a bass clef and contains a series of eighth and sixteenth notes, followed by a half note chord. The system concludes with a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand.

First system of musical notation, consisting of a treble and bass clef staff. The key signature has two sharps (F# and C#). The treble staff features a series of eighth-note chords and a melodic line. The bass staff provides a harmonic accompaniment with chords and a bass line.

Second system of musical notation. The treble staff contains a melodic line with a long note and a bass line with eighth-note accompaniment.

Third system of musical notation. The treble staff has a melodic line with a long note, and the bass staff continues the accompaniment.

Fourth system of musical notation. The treble staff features a melodic line with a long note, and the bass staff provides accompaniment.

Fifth system of musical notation. The treble staff has a melodic line with a long note, and the bass staff continues the accompaniment.

Sixth system of musical notation, ending with a double bar line. It includes a first ending bracket labeled '1.' above the treble staff.

2.

Adagio 3

First system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The treble staff features a complex melodic line with many beamed notes and slurs. The bass staff provides a rhythmic accompaniment with chords and moving lines.

Second system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. A second ending bracket labeled '2.' is present at the beginning of the treble staff. The music continues with intricate melodic and harmonic textures.

Third system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The treble staff has a more active melodic line with frequent slurs and ties. The bass staff continues with a steady accompaniment.

Fourth system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The treble staff features large chords and melodic fragments, while the bass staff maintains the harmonic foundation.

Тour kombinasio 2

The musical score is written for piano in G major (one sharp) and 4/4 time. It consists of six systems of music, each with a treble and bass clef staff. The first system begins with a treble clef staff containing a series of chords and eighth notes, and a bass clef staff with a simple accompaniment. The second system features a treble clef staff with eighth notes and a bass clef staff with a triplet of chords. The third system continues with similar patterns, including a triplet of chords in the bass. The fourth system has a treble clef staff with eighth notes and a bass clef staff with a triplet of chords. The fifth system features a treble clef staff with eighth notes and a bass clef staff with a triplet of chords. The sixth system concludes with a treble clef staff and a bass clef staff, ending with a double bar line and a 'FIN' marking.

Tour kombinacio 3

The musical score is written in 4/4 time and consists of six systems of piano accompaniment. Each system contains a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is one flat (B-flat). The first system begins with a double bar line and a repeat sign. The second system features a melodic line in the treble staff and a bass line in the bass staff. The third system continues the melodic and bass lines. The fourth system introduces a more complex bass line with triplets. The fifth system features a melodic line in the treble staff and a bass line with triplets. The sixth system concludes with a double bar line and a repeat sign, featuring a melodic line in the treble staff and a bass line with triplets.

Plié 2

The first system of musical notation for 'Plié 2' consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is 3/4. The music begins with a whole note chord in the right hand and a quarter note in the left hand. The right hand then plays a series of eighth notes, while the left hand plays a steady eighth-note accompaniment.

The second system continues the piece. The right hand features a melodic line with eighth notes and some chords, while the left hand maintains a consistent eighth-note pattern. The dynamics and articulation are clearly marked throughout the system.

The third system shows further development of the melodic and harmonic material. The right hand has more complex chordal textures and melodic runs, and the left hand continues its rhythmic accompaniment. The notation includes various accidentals and dynamic markings.

The fourth system features a change in the right hand's texture, with more sustained chords and a melodic line that moves across the system. The left hand's accompaniment remains consistent, providing a solid harmonic foundation.

The fifth system includes a double bar line with repeat dots, indicating a section that is repeated. The right hand has a melodic phrase that is repeated, and the left hand continues its accompaniment. The system concludes with a final chord in the right hand.

The sixth and final system of the page shows the concluding part of the piece. The right hand has a melodic line that ends with a final chord, and the left hand provides a concluding accompaniment. The notation is clear and includes all necessary musical symbols.

The first system of music consists of two staves. The treble staff begins with a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and a 2/4 time signature. It contains four measures of music, primarily using chords and some single notes. The bass staff contains a continuous eighth-note accompaniment pattern across all four measures.

The second system of music is marked with a first ending bracket labeled '1.'. It contains four measures. The treble staff features a melodic line with eighth and quarter notes, including a sharp sign in the second measure. The bass staff continues with the eighth-note accompaniment pattern.

The third system of music is marked with a second ending bracket labeled '2.'. It contains four measures. The treble staff features a melodic line with quarter and eighth notes, ending with a final chord. The bass staff continues with the eighth-note accompaniment pattern.

Battement tendu 1

The first system of musical notation for 'Battement tendu 1' consists of two staves. The upper staff is in treble clef, and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 4/4. The music begins with a whole note chord in the bass staff. The right hand starts with a quarter note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. A repeat sign follows, with a first ending that includes a triplet of eighth notes (D5, E5, F5) over a quarter note G4. The piece concludes with a quarter rest in the right hand and a whole note chord in the bass staff.

The second system continues the piece. The right hand plays quarter notes D5, E5, F5, and G5. The left hand plays a half note chord (F4, B3) followed by a half note chord (G4, B3). The system ends with a quarter note G5 in the right hand and a whole note chord (F4, B3) in the bass staff.

The third system features a more complex right-hand part with eighth and sixteenth notes: G5, F5, E5, D5, C5, B4, A4, G4. The left hand plays a half note chord (F4, B3) followed by a half note chord (G4, B3). The system concludes with a quarter note G5 in the right hand and a whole note chord (F4, B3) in the bass staff.

The fourth system continues with the right hand playing quarter notes G5, F5, E5, and D5. The left hand plays a half note chord (F4, B3) followed by a half note chord (G4, B3). The system ends with a quarter note G5 in the right hand and a whole note chord (F4, B3) in the bass staff.

The fifth system contains the first and second endings. The first ending (marked '1.') consists of a quarter note G5, a quarter rest, a quarter note G5, and a quarter rest. The second ending (marked '2.') consists of quarter notes G5, F5, E5, and D5. The piece concludes with a quarter note G5 in the right hand and a whole note chord (F4, B3) in the bass staff.

Battement jete 4

The first system of musical notation for 'Battement jete 4' consists of a treble and bass staff. The treble staff begins with a melodic line in 4/4 time, featuring a triplet of eighth notes. The bass staff provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

The second system continues the piece, showing the treble staff with a melodic line and the bass staff with accompaniment. A triplet of eighth notes is marked in the treble staff.

The third system of notation shows the progression of the melody in the treble staff and the accompaniment in the bass staff, including a triplet of eighth notes.

The fourth system of notation continues the musical piece, featuring a melodic line in the treble staff and accompaniment in the bass staff, with a triplet of eighth notes.

The fifth system of notation shows the continuation of the melody and accompaniment, including a triplet of eighth notes.

The sixth and final system of notation includes a first ending (1.) and a second ending (2.), both featuring a triplet of eighth notes. The piece concludes with a double bar line.

Rond de jambe par terre 1

The first system of musical notation consists of two staves, treble and bass clef, in 3/4 time. The key signature has one flat (B-flat). The melody in the treble clef starts with a quarter note G4, followed by quarter notes A4 and B4, then a quarter rest, and continues with eighth notes. The bass clef accompaniment features a steady eighth-note pattern.

The second system continues the piece. It includes a repeat sign with first and second endings. The treble clef melody has a melodic line with some chromaticism, while the bass clef provides harmonic support with chords and eighth notes.

The third system shows further development of the melody and accompaniment. The treble clef features a series of eighth-note runs, and the bass clef continues with a consistent rhythmic accompaniment.

The fourth system continues the musical progression. The treble clef melody includes some chromatic movement, and the bass clef accompaniment remains rhythmic and supportive.

The fifth system concludes with a first ending bracket over the final measures of the system. The treble clef melody has a more active eighth-note pattern, and the bass clef accompaniment provides a solid harmonic base.

The sixth system begins with a second ending bracket. The treble clef melody features a melodic line with some chromaticism, and the bass clef accompaniment continues with a steady eighth-note pattern.

The image displays three systems of piano accompaniment notation, each consisting of a treble and bass staff joined by a brace. The music is in B-flat major (one flat) and 4/4 time. The first system begins with a treble staff melody of quarter notes (Bb, C, D, Eb) and a bass staff accompaniment of quarter notes (Bb, C, D, Eb). The second system continues the melody with eighth notes and quarter notes, while the bass staff features chords and eighth notes. The third system concludes the piece with a final cadence, showing a treble staff with a whole note chord (Bb, C, D, Eb) and a bass staff with a whole note chord (Bb, C, D, Eb).

Battement fondu 3

The first system of musical notation for 'Battement fondu 3' consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is 3/4. The music begins with a whole note chord in the right hand and a bass line of eighth notes in the left hand. The melody in the right hand moves stepwise, while the left hand provides a steady accompaniment.

The second system of musical notation continues the piece. It features a repeat sign in the right hand after the first two measures. The bass line continues with eighth notes, and the right hand melody progresses through the system.

The third system of musical notation shows the continuation of the melody and accompaniment. The right hand has a more active melodic line with some eighth notes, while the left hand remains consistent with eighth notes.

The fourth system of musical notation continues the piece. The right hand melody includes some grace notes and slurs, and the left hand accompaniment remains steady.

The fifth system of musical notation shows the continuation of the piece. The right hand melody has some slurs and grace notes, and the left hand accompaniment remains steady.

The sixth system of musical notation concludes the piece. The right hand melody has some slurs and grace notes, and the left hand accompaniment remains steady.

Musical score for the first exercise. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is 2/4. The piece begins with a series of eighth notes in the treble and chords in the bass. It features a first ending (marked '1.') and a second ending (marked '2.').

Battement frappe 2

Musical score for the second exercise, titled 'Battement frappe 2'. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is two flats (B-flat, E-flat) and the time signature is 2/4. The piece features a rhythmic pattern of eighth notes in the treble and chords in the bass.

Musical score for the third exercise. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is two flats (B-flat, E-flat) and the time signature is 2/4. The piece features a rhythmic pattern of eighth notes in the treble and chords in the bass.

Musical score for the fourth exercise. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is two flats (B-flat, E-flat) and the time signature is 2/4. The piece features a rhythmic pattern of eighth notes in the treble and chords in the bass.

Musical score for the fifth exercise. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is two flats (B-flat, E-flat) and the time signature is 2/4. The piece features a rhythmic pattern of eighth notes in the treble and chords in the bass. It includes first and second endings (marked '1.' and '2.').

Adagio 6

The first system of music for 'Adagio 6' consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower in bass clef. The key signature has three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is 12/8. The melody in the treble clef begins with a quarter note G4, followed by eighth notes A4-B4, and a half note C5. The bass clef accompaniment features a steady eighth-note bass line with chords in the right hand.

The second system continues the piece. The treble clef melody features a half note G4, followed by eighth notes A4-B4, and a half note C5. The bass clef accompaniment continues with a steady eighth-note bass line and chords.

The third system shows the treble clef melody with a half note G4, followed by eighth notes A4-B4, and a half note C5. The bass clef accompaniment continues with a steady eighth-note bass line and chords.

The fourth system features a more complex treble clef melody with sixteenth notes and slurs. The bass clef accompaniment continues with a steady eighth-note bass line and chords.

The fifth system continues the piece. The treble clef melody features a half note G4, followed by eighth notes A4-B4, and a half note C5. The bass clef accompaniment continues with a steady eighth-note bass line and chords.

The sixth system concludes the piece. The treble clef melody features a half note G4, followed by eighth notes A4-B4, and a half note C5. The bass clef accompaniment continues with a steady eighth-note bass line and chords. A first ending bracket is present over the final measures.

The first system of the musical score consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has three flats (B-flat, E-flat, A-flat), and the time signature is 3/4. The music features a melodic line in the right hand with eighth and sixteenth notes, and a harmonic accompaniment in the left hand with chords and single notes. A first ending bracket spans the first two measures, and a second ending bracket spans the last two measures, marked with a '2.'.

The second system continues the piece with two staves. The right hand has a melodic line with eighth notes and a half note. The left hand provides a steady accompaniment with chords and single notes. The system concludes with a double bar line.

Grand battement jete 1

The third system consists of two staves. The key signature changes to one sharp (F#), and the time signature is 3/4. The right hand has a melodic line with eighth notes and a half note. The left hand has a rhythmic accompaniment with chords and single notes. A first ending bracket spans the last two measures, marked with a '1.'.

The fourth system consists of two staves. The right hand has a melodic line with eighth notes and a half note. The left hand has a rhythmic accompaniment with chords and single notes.

The fifth system consists of two staves. The right hand has a melodic line with eighth notes and a half note. The left hand has a rhythmic accompaniment with chords and single notes. A first ending bracket spans the last two measures, marked with a '1.'.

The sixth system consists of two staves. The right hand has a melodic line with eighth notes and a half note. The left hand has a rhythmic accompaniment with chords and single notes. A first ending bracket spans the first two measures, and a second ending bracket spans the last two measures, marked with a '2.'.

Grand battement jete 4

The first system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 3/4. The music features a series of chords and melodic lines. A notable feature is a long, horizontal slur over a chord in the upper staff, spanning across several measures.

The second system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 3/4. The music continues with a series of chords and melodic lines, maintaining the rhythmic and harmonic structure established in the first system.

The third system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 3/4. The music continues with a series of chords and melodic lines, maintaining the rhythmic and harmonic structure established in the first system.

The fourth system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 3/4. The music continues with a series of chords and melodic lines, maintaining the rhythmic and harmonic structure established in the first system.

The fifth system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 3/4. The music continues with a series of chords and melodic lines. A notable feature is a long, horizontal slur over a chord in the upper staff, similar to the one in the first system.

The sixth system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 3/4. The music concludes with a series of chords and melodic lines. A notable feature is a long, horizontal slur over a chord in the upper staff, similar to the ones in the first and fifth systems.

Grand battement jete 6

The first system of musical notation for 'Grand battement jete 6'. It consists of a treble and bass staff. The treble staff begins with a melodic line of eighth notes: G4, A4, Bb4, C5, Bb4, A4, G4. The bass staff provides a harmonic accompaniment with chords: G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3.

The second system of musical notation. The treble staff continues the melodic line: G4, A4, Bb4, C5, Bb4, A4, G4. The bass staff accompaniment consists of chords: G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3.

The third system of musical notation. The treble staff continues the melodic line: G4, A4, Bb4, C5, Bb4, A4, G4. The bass staff accompaniment consists of chords: G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3.

The fourth system of musical notation. The treble staff continues the melodic line: G4, A4, Bb4, C5, Bb4, A4, G4. The bass staff accompaniment consists of chords: G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3.

The fifth system of musical notation. The treble staff continues the melodic line: G4, A4, Bb4, C5, Bb4, A4, G4. The bass staff accompaniment consists of chords: G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3.

The sixth system of musical notation. The treble staff continues the melodic line: G4, A4, Bb4, C5, Bb4, A4, G4. The bass staff accompaniment consists of chords: G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3, G2-Bb2-Eb3.

Plié 3

The first system of musical notation for 'Plié 3' consists of two staves. The key signature is two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 4/4. The first measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. The second measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. A repeat sign is present at the end of the system.

The second system of musical notation for 'Plié 3' consists of two staves. The first measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. The second measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. The third measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. The fourth measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand.

The third system of musical notation for 'Plié 3' consists of two staves. The first measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. The second measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. The third measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. The fourth measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand.

The fourth system of musical notation for 'Plié 3' consists of two staves. The first measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. The second measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. The third measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. The fourth measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand.

The fifth system of musical notation for 'Plié 3' consists of two staves. The first measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. The second measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. The third measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. The fourth measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand.

The sixth system of musical notation for 'Plié 3' consists of two staves. The first measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. The second measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. The third measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand. The fourth measure contains a half note chord in the right hand and a half note chord in the left hand.

The image displays a musical score for piano, consisting of five systems of staves. The key signature is B-flat major (two flats) and the time signature is 3/4. The score is written in a grand staff format, with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The first system begins with a key signature change from two flats to one flat (B-flat major to E-flat major). The second system continues in E-flat major. The third system returns to two flats (B-flat major). The fourth system continues in B-flat major. The fifth system features a first ending (marked '1.') and a second ending (marked '2.'). The first ending leads back to the beginning of the piece, while the second ending concludes with a final chord. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and dynamic markings.

Battement tendu 1

The first system of musical notation for 'Battement tendu 1' consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The music is in 4/4 time. The upper staff features a series of eighth-note triplets, with the first triplet starting on G4 and moving up stepwise to B4. The lower staff provides harmonic support with chords and single notes, including a triplet of eighth notes in the first measure.

The second system continues the piece. The upper staff shows eighth-note triplets moving from B4 down to G4. The lower staff continues with harmonic accompaniment, including a triplet of eighth notes in the final measure of the system.

The third system features eighth-note triplets in the upper staff moving from G4 up to B4. The lower staff continues with harmonic accompaniment, including a triplet of eighth notes in the final measure.

The fourth system shows eighth-note triplets in the upper staff moving from B4 down to G4. The lower staff continues with harmonic accompaniment, including a triplet of eighth notes in the final measure.

The fifth system features eighth-note triplets in the upper staff moving from G4 up to B4. The lower staff continues with harmonic accompaniment, including a triplet of eighth notes in the final measure.

The sixth system shows eighth-note triplets in the upper staff moving from B4 down to G4. The lower staff continues with harmonic accompaniment, including a triplet of eighth notes in the final measure.

Battement tendu jete 1

The image displays a musical score for the exercise "Battement tendu jete 1". It consists of six systems of piano accompaniment, each with a treble and bass staff. The music is written in 4/4 time and features a variety of chords, including triads and dyads, with some complex textures in the right hand. The key signature is one flat (B-flat). The score is organized into six systems, each containing two staves. The first system shows a complex texture with many notes in the right hand. The second system has a more rhythmic feel with eighth notes in the right hand. The third system features a mix of eighth and sixteenth notes. The fourth system has a steady eighth-note pattern in the right hand. The fifth system includes some chords with a fermata. The sixth system concludes with a series of chords and a final cadence.

Two systems of piano accompaniment. The first system features a triplet of eighth notes in the right hand. The second system concludes with a double bar line.

Rond de jambe par terre 1

Five systems of piano accompaniment for the piece 'Rond de jambe par terre 1'. The music consists of a continuous eighth-note pattern in the right hand and a more complex bass line in the left hand.

The image displays a musical score for piano, consisting of four systems of staves. The key signature is D major (two sharps) and the time signature is 4/4. The first system includes first and second endings. The score features a variety of musical notations, including chords, arpeggios, and melodic lines in both the treble and bass clefs. The piece concludes with a final chord in the right hand and a whole note in the left hand.

Battement frappe 3

The first system of the piece consists of two staves. The right hand (treble clef) begins with a series of chords and a melodic line, while the left hand (bass clef) provides a steady accompaniment of chords and eighth notes.

The second system continues the musical development. The right hand features more complex rhythmic patterns and melodic runs, and the left hand maintains its accompaniment with some chordal changes.

The third system shows further melodic and harmonic progression. The right hand has a prominent melodic line with some grace notes, and the left hand continues with its accompaniment.

The fourth system is characterized by a dense texture in the right hand, with many beamed notes and chords. The left hand continues with a steady accompaniment.

The fifth system continues the dense texture in the right hand. The left hand accompaniment remains consistent, providing a rhythmic foundation for the more complex right-hand passages.

The sixth system concludes the piece with two first endings. The first ending leads back to an earlier section, while the second ending provides a final resolution. The right hand has a very dense texture of chords and notes, and the left hand ends with a few final notes.

Adagio 1

The musical score for "Adagio 1" is presented in six systems, each consisting of a grand staff with a treble and bass clef. The key signature is G major (one sharp) and the time signature is 4/4. The piece begins with a piano introduction in the bass clef, featuring a steady eighth-note accompaniment. The right hand enters with a melody of eighth and quarter notes. The score includes repeat signs and first/second endings in the second system. The piece concludes with a final cadence in the sixth system.

First system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The treble staff begins with a melodic line of eighth notes, while the bass staff provides a rhythmic accompaniment of eighth notes. The system concludes with a whole note chord in the treble staff.

Second system of musical notation. The treble staff features a rapid sixteenth-note run followed by a melodic phrase. The bass staff continues with eighth-note accompaniment, ending with a quarter rest.

Third system of musical notation. The treble staff contains a melodic line with eighth notes and a half note. The bass staff maintains the eighth-note accompaniment, ending with a quarter rest.

Fourth system of musical notation. The treble staff has a melodic line with eighth notes and a half note. The bass staff continues with eighth-note accompaniment, ending with a quarter rest.

Fifth system of musical notation. The treble staff features a melodic line with eighth notes and a half note. The bass staff continues with eighth-note accompaniment, ending with a quarter rest.

Sixth system of musical notation, including first and second endings. The first ending (1.) leads to a repeat sign, and the second ending (2.) concludes the piece with a final chord in the treble staff.

Allegro 3

8va

The first system of the musical score for 'Allegro 3' is written in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff begins with a melodic line of eighth notes, while the bass staff provides a harmonic accompaniment with chords and single notes. A first ending bracket is present at the end of the system, with an '8va' marking above it.

(8)

The second system continues the piece, starting with a measure marked '(8)'. The treble staff features a melodic line with some accidentals, and the bass staff continues with a steady accompaniment. The system concludes with a double bar line.

(8)

The third system begins with a measure marked '(8)'. It features a melodic line in the treble staff and a bass line in the bass staff. The system ends with a double bar line.

Allegro 5

The first system of the musical score for 'Allegro 5' is in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of two staves. The treble staff has a melodic line with some accidentals, and the bass staff has a rhythmic accompaniment. The system ends with a double bar line.

1.

The second system of the musical score for 'Allegro 5' begins with a first ending bracket labeled '1.'. The treble staff has a melodic line with some accidentals, and the bass staff has a rhythmic accompaniment. The system ends with a double bar line.

2.

The third system of the musical score for 'Allegro 5' begins with a second ending bracket labeled '2.'. The treble staff has a melodic line with some accidentals, and the bass staff has a rhythmic accompaniment. The system ends with a double bar line.

Sur les pointes 1

The musical score is written for piano in 4/4 time, featuring a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat). It consists of five systems of two staves each (treble and bass clef). The first system includes a repeat sign with first and second endings. The second system continues the melodic and harmonic development. The third system features a more active right-hand part with sixteenth-note patterns. The fourth system maintains the rhythmic intensity. The fifth system concludes with a repeat sign and two endings, with the second ending leading to a final cadence.

Sur les pointes 3

The first system of music consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4. The music begins with a melodic line in the treble and a harmonic accompaniment in the bass. A repeat sign is present at the end of the system.

The second system continues the piece with similar melodic and harmonic textures. It features a melodic line in the treble and a harmonic accompaniment in the bass. A repeat sign is present at the end of the system.

The third system includes a first ending bracket labeled '1.' above the treble staff. The music concludes with a double bar line and repeat dots.

The fourth system includes a second ending bracket labeled '2.' above the treble staff. The music concludes with a double bar line and repeat dots.

The fifth system continues the melodic and harmonic development. It features a melodic line in the treble and a harmonic accompaniment in the bass. A repeat sign is present at the end of the system.

The sixth system includes first and second ending brackets labeled '1.' and '2.' above the treble staff. The music concludes with a double bar line and repeat dots.

Рліє 4

The first system of musical notation for 'Рліє 4' consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower in bass clef. The key signature has three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 4/4. The music begins with a series of chords and eighth-note patterns in both hands.

The second system continues the piece. It features a mix of chords and moving lines. The right hand has some chords with a fermata-like effect, while the left hand continues with eighth-note patterns.

The third system shows further development of the musical themes. The right hand has a more active line with eighth notes, while the left hand provides a steady accompaniment.

The fourth system continues with similar rhythmic and harmonic patterns. The right hand features some chords with a fermata-like effect, and the left hand maintains its eighth-note accompaniment.

The fifth system shows the continuation of the musical themes. The right hand has a more active line with eighth notes, while the left hand provides a steady accompaniment.

The sixth system concludes the piece. It features a mix of chords and moving lines. The right hand has some chords with a fermata-like effect, while the left hand continues with eighth-note patterns.

First system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The key signature is three sharps (F#, C#, G#). The treble staff contains a melody with eighth and quarter notes. The bass staff contains a bass line with eighth and quarter notes.

Second system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The key signature is three sharps. The treble staff features chords and a melodic line. The bass staff continues the bass line with eighth and quarter notes.

Third system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The key signature is three sharps. The treble staff has chords and a melodic line. The bass staff continues the bass line with eighth and quarter notes.

Fourth system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The key signature is three sharps. The treble staff contains a melody with eighth and quarter notes. The bass staff contains a bass line with eighth and quarter notes.

Fifth system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The key signature is three sharps. The treble staff features chords and a melodic line. The bass staff continues the bass line with eighth and quarter notes.

Sixth system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The key signature is three sharps. The treble staff has chords and a melodic line. The bass staff continues the bass line with eighth and quarter notes, ending with a double bar line.

Plié 2

The musical score for "Plié 2" is presented in six systems, each consisting of a grand staff (treble and bass clefs). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The score includes various musical notations such as chords, arpeggios, and melodic lines. The first system shows a rhythmic pattern in the bass line and chords in the treble. The second system features a repeat sign and a melodic line in the treble. The third system continues the rhythmic pattern in the bass line. The fourth system shows a melodic line in the treble with a repeat sign. The fifth system features a melodic line in the treble with a repeat sign. The sixth system shows a melodic line in the treble with a repeat sign and a melodic line in the bass line.

First system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The key signature has one sharp (F#) and one flat (Bb). The treble staff begins with a half note chord (F#4, Bb4) and a dotted quarter note. The bass staff begins with a half note chord (Bb3, F#3) and a dotted quarter note. The system contains three measures of music.

Second system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The treble staff features a series of chords, including a half note chord (F#4, Bb4) and a dotted quarter note. The bass staff features a series of chords, including a half note chord (Bb3, F#3) and a dotted quarter note. The system contains three measures of music.

Third system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The treble staff features a series of chords, including a half note chord (F#4, Bb4) and a dotted quarter note. The bass staff features a series of chords, including a half note chord (Bb3, F#3) and a dotted quarter note. The system contains three measures of music.

Fourth system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The treble staff features a series of chords, including a half note chord (F#4, Bb4) and a dotted quarter note. The bass staff features a series of chords, including a half note chord (Bb3, F#3) and a dotted quarter note. The system contains three measures of music.

Fifth system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The treble staff features a series of chords, including a half note chord (F#4, Bb4) and a dotted quarter note. The bass staff features a series of chords, including a half note chord (Bb3, F#3) and a dotted quarter note. The system contains three measures of music.

Sixth system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The treble staff features a series of chords, including a half note chord (F#4, Bb4) and a dotted quarter note. The bass staff features a series of chords, including a half note chord (Bb3, F#3) and a dotted quarter note. The system contains three measures of music, with first and second endings indicated by '1.' and '2.' above the treble staff.

Battement tendu 2

The musical score for "Battement tendu 2" is presented in six systems, each consisting of a grand staff with a treble and bass clef. The piece is in 4/4 time and features a complex rhythmic pattern of eighth notes, often grouped in triplets. The notation includes numerous slurs, accents, and dynamic markings. The first system shows a sequence of chords and eighth notes in the right hand, with a bass line of chords and eighth notes. The second system continues this pattern, with a prominent triplet in the right hand. The third system features a series of chords in the right hand and eighth notes in the left hand. The fourth system shows a more intricate melodic line in the right hand with many slurs and accents, and a bass line of chords. The fifth system continues the melodic development in the right hand and the harmonic support in the left hand. The sixth system concludes the piece with a final melodic phrase in the right hand and a bass line of chords.

The first system of musical notation for 'Battement tendu 3' consists of two staves. The right-hand staff (treble clef) features a melodic line with a triplet of eighth notes in the first measure, followed by a quarter note, and then a triplet of eighth notes in the second measure. The left-hand staff (bass clef) provides a harmonic accompaniment with chords and single notes, including a triplet of eighth notes in the second measure.

The second system continues the piece. The right-hand staff has a triplet of eighth notes in the first measure, followed by a quarter note, and then a triplet of eighth notes in the second measure. The left-hand staff features a triplet of eighth notes in the second measure and a quarter note in the third measure.

The third system shows the right-hand staff with a triplet of eighth notes in the first measure, followed by a quarter note, and then a triplet of eighth notes in the second measure. The left-hand staff has a triplet of eighth notes in the second measure and a quarter note in the third measure.

The fourth system concludes the piece with two first endings. The first ending (marked '1.') has a triplet of eighth notes in the first measure, followed by a quarter note, and then a triplet of eighth notes in the second measure. The second ending (marked '2.') has a triplet of eighth notes in the first measure, followed by a quarter note, and then a triplet of eighth notes in the second measure.

Battement tendu 3

The first system of the second piece is in 4/4 time and features a melodic line in the right-hand staff with a triplet of eighth notes in the first measure, followed by a quarter note, and then a triplet of eighth notes in the second measure. The left-hand staff provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

The second system of the second piece continues the melodic and harmonic development. The right-hand staff has a triplet of eighth notes in the first measure, followed by a quarter note, and then a triplet of eighth notes in the second measure. The left-hand staff features a triplet of eighth notes in the second measure and a quarter note in the third measure.

First system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The melody in the treble staff begins with a quarter note G4, followed by eighth notes A4-Bb4, quarter notes C5-Bb4, and quarter notes A4-G4. The bass staff provides accompaniment with chords and moving lines.

Second system of musical notation. The treble staff continues the melody with quarter notes F4, eighth notes G4-A4, quarter notes Bb4-A4, and quarter notes G4-F4. The bass staff continues with accompaniment.

Third system of musical notation. The treble staff features a quarter note E4, quarter notes D4-C4, and quarter notes Bb3-A3. The bass staff continues with accompaniment.

Fourth system of musical notation. The treble staff has quarter notes G4, quarter notes F4-E4, quarter notes D4-C4, and quarter notes Bb3-A3. The bass staff continues with accompaniment.

Fifth system of musical notation. The treble staff has quarter notes G4, quarter notes F4-E4, quarter notes D4-C4, and quarter notes Bb3-A3. The bass staff continues with accompaniment.

Sixth system of musical notation. The treble staff has quarter notes G4, quarter notes F4-E4, quarter notes D4-C4, and quarter notes Bb3-A3. The bass staff continues with accompaniment.

Battement tendu 4

Rond de jambe par terre 3

The first system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. It begins with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature. It starts with a half note G2, followed by quarter notes A2, B2, and C3. A repeat sign is placed after the first four measures.

The second system continues the piece. The upper staff has a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The lower staff has a half note G2, followed by quarter notes A2, B2, and C3. A repeat sign is placed after the first four measures.

The third system continues the piece. The upper staff has a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The lower staff has a half note G2, followed by quarter notes A2, B2, and C3. A repeat sign is placed after the first four measures.

The fourth system continues the piece. The upper staff has a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The lower staff has a half note G2, followed by quarter notes A2, B2, and C3. A repeat sign is placed after the first four measures.

The fifth system continues the piece. The upper staff has a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The lower staff has a half note G2, followed by quarter notes A2, B2, and C3. A repeat sign is placed after the first four measures.

The sixth system continues the piece. The upper staff has a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The lower staff has a half note G2, followed by quarter notes A2, B2, and C3. A repeat sign is placed after the first four measures.

First system of musical notation. Treble clef, bass clef, key signature of two flats (B-flat, E-flat). The melody in the treble clef consists of eighth and quarter notes. The bass clef accompaniment features chords and single notes.

Second system of musical notation. Treble clef, bass clef, key signature of two flats. The melody continues with eighth and quarter notes. The bass clef accompaniment includes chords and single notes.

Third system of musical notation. Treble clef, bass clef, key signature of two flats. The melody continues with eighth and quarter notes. The bass clef accompaniment includes chords and single notes.

Fourth system of musical notation. Treble clef, bass clef, key signature of two flats. The melody continues with eighth and quarter notes. The bass clef accompaniment includes chords and single notes.

Fifth system of musical notation. Treble clef, bass clef, key signature of two flats. The melody continues with eighth and quarter notes. The bass clef accompaniment includes chords and single notes.

Sixth system of musical notation. Treble clef, bass clef, key signature of two flats. The system includes first and second endings. The first ending leads back to the beginning of the system, and the second ending concludes the piece. The bass clef accompaniment includes chords and single notes.

Rond de jambe par terre 4

The first system of the musical score consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has four flats (B-flat, E-flat, A-flat, D-flat), and the time signature is 3/4. The music begins with a series of eighth notes in the right hand and eighth notes in the left hand, followed by a measure with a whole note chord in the right hand and a quarter note in the left hand.

The second system continues the piece. It features a repeat sign in the middle. The right hand plays chords and single notes, while the left hand plays eighth-note patterns and chords. The system concludes with a double bar line.

The third system shows the continuation of the musical piece. The right hand has a melodic line with eighth notes, and the left hand provides harmonic support with chords and eighth notes. The system ends with a double bar line.

The fourth system continues the musical notation. The right hand features a sequence of eighth notes, and the left hand plays chords and eighth notes. The system concludes with a double bar line.

The fifth system of the score shows the right hand playing chords and eighth notes, with the left hand providing a steady accompaniment of eighth notes and chords. The system ends with a double bar line.

The sixth and final system of the score. The right hand has a melodic line with eighth notes, and the left hand plays chords and eighth notes. The piece concludes with a double bar line.

First system of musical notation, featuring a treble and bass clef with a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat). The treble staff contains a melody of quarter and eighth notes, while the bass staff provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines.

Second system of musical notation, continuing the piece. The treble staff shows a melodic line with some rests, and the bass staff continues with a steady accompaniment.

Third system of musical notation, showing a more active melodic line in the treble staff with eighth-note patterns, and a corresponding accompaniment in the bass staff.

Fourth system of musical notation, featuring a melodic line in the treble staff with some chromatic movement and a consistent accompaniment in the bass staff.

Fifth system of musical notation, showing a melodic line in the treble staff with some rests and a consistent accompaniment in the bass staff.

Sixth system of musical notation, concluding the piece. It includes first and second endings in the treble staff, marked with '1.' and '2.' above the notes. The bass staff continues with a consistent accompaniment.

Battement fondu 2

The first system of musical notation for 'Battement fondu 2' consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 3/4. The music begins with a series of eighth-note runs in the right hand, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines.

The second system continues the piece. The right hand features a mix of eighth and sixteenth notes, with some notes beamed together. The left hand continues with a steady accompaniment, including some chords with accidentals.

The third system shows further development of the melodic and harmonic material. The right hand has a more active line with frequent sixteenth notes. The left hand maintains a consistent rhythmic pattern with various chordal textures.

The fourth system continues the piece. The right hand has a melodic line with some rests, while the left hand provides a steady accompaniment with moving eighth notes.

The fifth system shows the continuation of the piece. The right hand has a melodic line with some rests, while the left hand provides a steady accompaniment with moving eighth notes.

The sixth system concludes the piece. The right hand has a melodic line with some rests, while the left hand provides a steady accompaniment with moving eighth notes.

The first system of music consists of two staves. The treble clef staff begins with a key signature of one flat and one sharp (B-flat major/C minor) and a 2/4 time signature. It contains a series of notes and rests, including a half note G4, a quarter note A4, and a quarter note B4. The bass clef staff provides accompaniment with chords and single notes, including a half note G3 and a quarter note A3.

Battement frappe 1

The second system continues the piece. It features a treble clef staff with a melodic line and a bass clef staff with accompaniment. A repeat sign is present at the end of the system, indicating a first ending.

The third system shows further development of the melody in the treble clef and the accompaniment in the bass clef. The key signature and time signature remain consistent with the previous systems.

The fourth system continues the musical piece. It includes a repeat sign, suggesting a section that is repeated. The notation includes various rhythmic values and accidentals.

The fifth system concludes the piece with two endings. The first ending (marked '1.') leads back to an earlier section, while the second ending (marked '2.') provides a final resolution. The notation includes a double bar line and repeat signs.

Battement frappe 3

The first system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 2/4. The music features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and chords in the left hand.

The second system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 2/4. The music continues with eighth notes in the right hand and chords in the left hand.

The third system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 2/4. The music continues with eighth notes in the right hand and chords in the left hand.

The fourth system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 2/4. The music continues with eighth notes in the right hand and chords in the left hand.

The fifth system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 2/4. The music continues with eighth notes in the right hand and chords in the left hand.

The sixth system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 2/4. The music concludes with eighth notes in the right hand and chords in the left hand.

Adagio 1

The musical score for Adagio 1 is written for piano in 4/4 time, featuring a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The piece is divided into five systems of music. The first system begins with a treble clef and a key signature of two flats. The melody in the right hand consists of quarter and eighth notes, while the left hand provides a steady accompaniment of eighth notes. The second system continues the melodic line with some chromatic movement. The third system introduces a more complex texture with chords and moving lines in both hands. The fourth system features a prominent chordal texture in the right hand. The fifth system concludes with a first ending (marked '1.') and a second ending (marked '2.'). The first ending leads back to an earlier section, while the second ending provides a final resolution.

Adagio 2

The musical score for Adagio 2 is written for piano in 4/4 time, featuring a key signature of two flats. The piece is divided into one system of music. The melody in the right hand consists of quarter and eighth notes, while the left hand provides a steady accompaniment of eighth notes. The piece concludes with a final cadence.

First system of musical notation, consisting of a treble and bass staff. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The treble staff begins with a half note G4, followed by quarter notes A4, B-flat4, and C5. The bass staff begins with a half note G3, followed by quarter notes A3, B-flat3, and C4.

Second system of musical notation. The treble staff features a series of chords: G4-B-flat4, A4-C5, B-flat4-D5, and C5. The bass staff continues with quarter notes G3, A3, B-flat3, and C4.

Third system of musical notation. The treble staff has a melodic line: G4, A4, B-flat4, C5, B-flat4, A4, G4. The bass staff has a bass line: G3, A3, B-flat3, C4, B-flat3, A3, G3.

Fourth system of musical notation. The treble staff has a melodic line: G4, A4, B-flat4, C5, B-flat4, A4, G4. The bass staff has a bass line: G3, A3, B-flat3, C4, B-flat3, A3, G3.

Fifth system of musical notation, marked with a first ending bracket (1.). The treble staff has a melodic line: G4, A4, B-flat4, C5, B-flat4, A4, G4. The bass staff has a bass line: G3, A3, B-flat3, C4, B-flat3, A3, G3.

Sixth system of musical notation, marked with a second ending bracket (2.). The treble staff has a melodic line: G4, A4, B-flat4, C5, B-flat4, A4, G4. The bass staff has a bass line: G3, A3, B-flat3, C4, B-flat3, A3, G3.

Adagio 3

The first system of the piece consists of two staves. The right staff (treble clef) begins with a whole note chord, followed by a half note chord, and then a quarter note chord. The left staff (bass clef) features a series of eighth notes with triplet markings (3) and a quarter note chord. A repeat sign with first and second endings is present at the end of the system.

The second system continues the piece. The right staff has a series of eighth notes with triplet markings (3) and a quarter note chord. The left staff has a series of eighth notes with triplet markings (3) and a quarter note chord. A repeat sign with first and second endings is present at the end of the system.

The third system continues the piece. The right staff has a series of eighth notes with triplet markings (3) and a quarter note chord. The left staff has a series of eighth notes with triplet markings (3) and a quarter note chord. A repeat sign with first and second endings is present at the end of the system.

The fourth system continues the piece. The right staff has a series of eighth notes with triplet markings (3) and a quarter note chord. The left staff has a series of eighth notes with triplet markings (3) and a quarter note chord. A repeat sign with first and second endings is present at the end of the system.

The fifth system continues the piece. The right staff has a series of eighth notes with triplet markings (3) and a quarter note chord. The left staff has a series of eighth notes with triplet markings (3) and a quarter note chord. A repeat sign with first and second endings is present at the end of the system.

The sixth system concludes the piece. It features a first ending and a second ending. The right staff has a series of eighth notes with triplet markings (3) and a quarter note chord. The left staff has a series of eighth notes with triplet markings (3) and a quarter note chord. A repeat sign with first and second endings is present at the end of the system.

Adagio 4

The first system of musical notation for 'Adagio 4' consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The music begins with a series of chords in the right hand and a melodic line in the left hand. A triplet of eighth notes is marked with a '3' in the left hand. The system concludes with a double bar line.

The second system of musical notation continues the piece. It features a steady melodic flow in the left hand and harmonic accompaniment in the right hand. The notation includes various note values and rests, maintaining the slow, expressive character of the piece.

The third system of musical notation shows further development of the musical themes. It includes a triplet of eighth notes in the left hand and a change in the right-hand accompaniment. A flat (b) is used to indicate a change in the bass line.

The fourth system of musical notation features a more complex texture with overlapping melodic lines in both hands. The right hand has a series of sixteenth-note passages, while the left hand provides a rhythmic foundation.

The fifth system of musical notation continues the intricate interplay between the two hands. It includes a long note in the right hand that spans across the system, creating a sense of sustained tension.

The sixth and final system of musical notation concludes the piece. It features a triplet of eighth notes in the left hand and a final cadence in the right hand. The notation includes a flat (b) and a sharp (#) to indicate specific pitch bends.

The first five systems of musical notation are arranged in two columns. Each system consists of a grand staff with a treble and bass clef. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The notation includes various chords, arpeggios, and melodic lines. Some measures contain triplets, indicated by a '3' above the notes. The music is written in a clear, legible style suitable for a teaching manual.

Adagio 5

The sixth system of musical notation is a single grand staff with a treble and bass clef. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The notation includes a melodic line in the treble clef and a bass line in the bass clef. There are some accidentals, including a double sharp (x) and a flat (b). A triplet is marked with a '3' above the notes. The music is written in a clear, legible style suitable for a teaching manual.

First system of musical notation, featuring a treble and bass clef. It includes a triplet of eighth notes in the treble staff and a triplet of eighth notes in the bass staff. The key signature has three sharps (F#, C#, G#).

Second system of musical notation, featuring a treble and bass clef. It includes a first ending bracket labeled '1.' in the treble staff. The key signature changes to two sharps (F#, C#).

Third system of musical notation, featuring a treble and bass clef. It includes a triplet of eighth notes in the treble staff. The key signature changes to one sharp (F#).

Fourth system of musical notation, featuring a treble and bass clef. It includes a first ending bracket labeled '2.' in the treble staff and a triplet of eighth notes in the treble staff. The key signature changes to one flat (Bb).

Fifth system of musical notation, featuring a treble and bass clef. It includes a triplet of eighth notes in the treble staff. The key signature changes to two flats (Bb, Eb).

Sixth system of musical notation, featuring a treble and bass clef. It includes a triplet of eighth notes in the treble staff. The key signature changes to three flats (Bb, Eb, Ab).

Grand battement jeté

Galina Pronicheva

The musical score is written for piano and consists of six systems of music. Each system contains a grand staff with a treble and bass clef. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The piece begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The first system includes a repeat sign. The second system features a fermata over a chord in the treble. The third system contains a triplet of eighth notes in the bass. The fourth system has a fermata over a chord in the treble. The fifth system includes a fermata over a chord in the treble. The sixth system concludes with a first ending (marked '1.') and a second ending (marked '2.').

Allegro 1

First system of musical notation for Allegro 1, measures 1-3. The music is in 4/4 time with a key signature of one flat (B-flat). The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a rhythmic accompaniment with chords and eighth notes.

Second system of musical notation for Allegro 1, measures 4-6. The right hand continues the melodic development with some sixteenth-note passages, and the left hand maintains the accompaniment with chords and eighth notes.

Third system of musical notation for Allegro 1, measures 7-9. The right hand has a more active melodic line, and the left hand continues with a steady accompaniment.

Fourth system of musical notation for Allegro 1, measures 10-11. It includes first and second endings. The first ending leads back to the beginning of the piece, and the second ending concludes the section. The right hand has a melodic line with some rests, and the left hand has a rhythmic accompaniment.

Allegro 2

First system of musical notation for Allegro 2, measures 1-4. The music is in 2/4 time with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The right hand has a melodic line with eighth and sixteenth notes, and the left hand has a rhythmic accompaniment with chords and eighth notes.

Second system of musical notation for Allegro 2, measures 5-8. The right hand continues the melodic line with eighth and sixteenth notes, and the left hand continues with the accompaniment.

First system of musical notation for piano. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 4/4. The music features a melodic line in the right hand with eighth and sixteenth notes, and a harmonic accompaniment in the left hand with chords and moving bass lines. The system concludes with a first ending bracket labeled '1.' and a second ending bracket labeled '2.'.

Allegro 3

Second system of musical notation for piano, continuing from the first system. It consists of three systems of two staves each (treble and bass clef). The key signature remains two flats, and the time signature is 4/4. The music is characterized by a more active and rhythmic feel, with frequent chords and melodic runs in both hands. The system ends with a double bar line and repeat dots.

ВИСНОВКИ

Узагальнення специфіки взаємодії музичного та хореографічного компонентів у навчальному процесі дало змогу сформулювати методичні засади роботи концертмейстера класичного танцю в контексті сучасної системи хореографічної освіти. Саме ці засади становлять зміст практичної частини посібника. Матеріали охоплюють один із ключових аспектів професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі хореографічного мистецтва – забезпечення гармонійної та ефективної взаємодії між викладачем-хореографом, концертмейстером і здобувачем освіти під час уроку класичного танцю. Розглянуто теоретичні основи метроритмічної узгодженості музичного супроводу з хореографічним матеріалом та окреслено практичні підходи до їх реалізації в освітньому процесі.

У першому розділі посібника акцент зроблено на ключових поняттях, що лежать в основі створення хореографічного матеріалу. Зокрема, розглянуто «хореографічну четвертну» як одиницю ритмічної організації руху. Окрему увагу приділено добору музичного супроводу відповідно до метричної структури та характеру вправ, що виконуються під час уроків класичного танцю. Аналізуються темпові характеристики хореографічних рухів, музичний темп акомпанементу, а також врахування художнього настрою пози, у якій застосовується той чи інший рух. Проаналізовано специфіку діяльності концертмейстера, підкреслено його роль як співавтора освітнього процесу. Концертмейстер постає не лише технічним виконавцем музичного матеріалу, а й повноправним учасником творчого діалогу з викладачем і здобувачами освіти. Ефективність реалізації навчального завдання значною мірою залежить від його чутливості, професійного досвіду та інтуїції.

Другий розділ містить авторські уроки класичного танцю, ретельно розроблені відповідно до логіки побудови хореографічного екзерсису біля станка. Усі вправи детально розписані з урахуванням музичних тактів, що забезпечує ефективну координацію рухів із музичним супроводом. Така структурованість сприяє підвищенню точності виконання, розвитку навичок музичного мислення, відчуття темпу, фразування, а також формуванню ритмічної дисципліни. Кожна вправа супроводжується чіткими вказівками щодо позицій рук і ніг, напрямку погляду, положення корпусу, що дає змогу створити повноцінний методичний конспект для практичного використання.

Представлений хореографічний матеріал може бути адаптований як для дистанційного навчання, так і для самостійної підготовки здобувачів освіти, що значно розширює його функціональність.

Третій розділ – музичний матеріал – є важливою складовою посібника. Його наявність не лише сприяє закріпленню теоретичних положень, викладених у першому розділі, а й забезпечує можливість його практичного застосування. Усі музичні приклади можуть варіюватися та використовуватися як під час занять біля станка, так і на середині зали. Акцент на понятті «музичний зміст», а не на застарілому терміні «музичний супровід», формує у здобувачів освіти навички взаємодії з музичним текстом. Це сприяє розвитку вміння орієнтуватися у структурі акомпанементу, поглиблює розуміння ролі музики в хореографічному процесі та формує цілісний, інтегрований підхід до організації уроків класичного танцю.

Загалом посібник спрямований на поглиблення фахових компетентностей у сфері хореографічного мистецтва, зокрема в аспектах ритмічного аналізу, музичної чутливості та здатності координувати рух у гармонії з музикою. Використання матеріалів посібника сприятиме оптимізації освітнього процесу у закладах вищої мистецької освіти, фахових коледжах, а також удосконаленню професійної підготовки педагогічних працівників мистецької галузі. Вони становлять практичний інструмент для підготовки до занять, педагогічної практики, розроблення навчально-методичних матеріалів і формування професійного бачення сучасного уроку класичного танцю. Таким чином, запропонований посібник не лише розкриває специфіку музично-хореографічної взаємодії, а й відкриває нові можливості для формування творчого, методично підготовленого фахівця у сфері хореографічного мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ашихміна Н. В. Концертмейстерський клас: навч. посіб. Південно-український національний університет ім. К. Д. Ушинського. Одеса, 2019. 205 с.
2. Ваніна І. Є. Сутність професії концертмейстера та історія її становлення. *Проблеми мистецької освіти*. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2011. Вип. 6. С. 262 - 272.
3. Ваніна І. Є. Проблема хореографічного акомпанементу в учбових формах класичного танцю. *Проблеми мистецької освіти*. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2015. Вип. 8. С. 283-290.
4. Гладка Л. В. Основні підходи до музичного оформлення уроків хореографічних дисциплін (на основі практичного досвіду концертмейстера). *Танцювальні студії*. 2021. № 4. С. 66-75.
5. Зорін В. В. Методичні аспекти роботи піаніста-концертмейстера в хореографічному класі. *Науковий часопис. НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2018. Вип. 65. С. 42-45.
6. Лущик О. В. Музичне оформлення уроку класичного танцю: метод. посіб. Обласний центр навчальних закладів культури і мистецтв. Чернігів, 2015. 75 с.
7. Молчанова Т. О. Використання системно-функціонального підходу в роботі балетного концертмейстера. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. 2013. № 31. С. 236-247.
8. Настюк О. І. Особливості роботи концертмейстера класичного танцю. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2013. № 10 (2). С. 117-123.
9. Науменко І.В., Науменко Н.О. Роль концертмейстера в роботі над класичним танцем. *Науковий часопис. НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти*. 2023. Вип. 29. С. 36-41.
10. Ростовська Ю. О. Формування виконавсько-сценічної майстерності майбутніх фахівців з хореографії у закладах вищої освіти / Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» / за заг. ред. В. В. Бурназової. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. № 2. С. 142-147.
11. Ростовська Ю. О. Інноваційні освітні технології у професійній підготовці майбутніх педагогів-хореографів у закладах вищої освіти / Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» / за заг. ред. В. В. Бурназової. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2024. № 4. С. 152-159.
12. Ростовська Ю. О. Словник-довідник педагога-хореографа: навчальний посібник. НДУ ім. М. Гоголя, 2024. 99 с.
13. Сірякова Г. В. Робота рук у класичному танці. *Проблеми мистецької освіти*. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя. 2012. Вип. 7. С. 277-282.

14. Сірякова Г. В. Allegro. Функціональні можливості стопи при виконанні стрибків. *Теорія і методика мистецької освіти*: збірник науково-методичних статей / за ред. Ю.Ф. Дворника, О.В.Коваль. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя. 2021. Вип. 5. С. 85-90.

15. Сірякова Г. В. Танцювальний простір та основні його компоненти. *Проблеми мистецької освіти та виконавства*: збірник науково-методичних статей / за ред. Ю.Ф. Дворника, О.В.Коваль. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя. 2023. Вип. 13. С. 224-227.

16. Слупська Н. В. Принципи роботи концертмейстера у класі хореографії у вищих навчальних закладах. *Молодий вчений*. 2017. № 11. С. 679-684.

17. Слупська Н. В. Практичні рекомендації та особливості роботи концертмейстера у класі хореографії. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. 2018. № 41. С. 224-232.

18. Слупська Н. В. Роль концертмейстера хореографії у забезпеченні творчого процесу (на прикладі відкритого заняття з класичного танцю у КНУКіМ). *Танцювальні студії*. 2023. Том 6. №1. С. 51-62.

19. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю. Київ: Альтепрес, 2007. 324 с.

СЛОВНИК ХОРЕОГРАФІЧНИХ ТЕРМІНІВ

Adagio (адажіо, італ. – повільно, спокійно) – музичний термін, що визначає повільний темп виконання або повільну частину уроку класичного танцю.

Allegro (алегро, італ. – веселий, радісний) – швидкий, жвавий музичний темп, стрибкова частина уроку класичного танцю.

Arabesque (арабеск, франц. – арабський) – поза класичного танцю.

Attitude (атитюд, франц. – поза, положення) – поза класичного танцю.

Ballonn (балон, франц. – повітряна куля, м'яч) – здатність танцівника затримувати певну позу у повітрі як найдовше під час стрибку.

Battement tendu (тандю, франц. – витягнутий, натягнутий) – ковзний рух ногою по підлозі.

Battement tendu jeté (жете, франц. – кидати) – ковзний рух ногою по підлозі з кидком.

Battement fondu (фондю, франц. – танути) – м'який, плавний рух.

Battement frappé (фраппе, франц. – вдарити) – ударний рух.

Battement développé (девльопе, франц. – розкривати, виймати) – розкривання ноги на 90° і вище.

Battement soutenu (сутеню – франц. – стягувати, витримувати, підтримувати) – безперервний рух.

Changement de pieds (шанжман де п'є, франц. – зміна) стрибок з V позиції в V зі зміною ніг у повітрі.

Dégagé (дегаже, франц. – звільнити, відвести) – перехід з однієї ноги на другу.

Demi (демі, франц. – половина) термін, що вказує на виконання половини руху.

Doubl (дубль, франц. – подвійний) – подвійне виконання руху.

En dedans (ан дедан, франц. – усередину) – напрям руху до себе, усередину.

En dehors (ан деор, франц. – назовні) – напрям руху від себе, назовні.

Grand (гран, франц. – великий) – максимально виражена сутність руху.

Pas (па, франц. – крок) – термін, що визначає різновид танцювальних кроків.

Pas assemblé (асамбле, франц. – зібрати, поєднати) – стрибок групи з двох ніг на дві.

Pas de basque (па де баск, франц. – крок баска) – стрибок з ноги на ногу з невеличким відривом від підлоги.

Pas de bourrée (па де буре, франц. – набивати, виконувати поштовхи) – рух зі старовинного танцю Бурре.

Pas échappé (ешапе, франц. – вислизати, виривати) – стрибок групи з двох ніг на дві.

Pas glissade (глісад, франц. – ковзання) – стрибок з просуванням з двох ніг на дві. *Pas tombé* (томбе, франц. – падати) – перенесення центру ваги з однієї ваги на другу.

Petit (пті, франц. – маленький) термін, що визначає маленьку амплітуду руху.

Plié (пліє, франц. – згинати) – присідання на двох чи на одній нозі.

Port de bras (пор де бра, франц. – носити руки) – вправи для рук.

Préparation (препарасьйон, франц. – підготовка) – підготовка до руху.

Relevé (релеве, франц. – піднімати, підвищувати) – підйом на пальці або півпальці.

Rond de jambe (ронд де жамб, франц. – коло ногою) – колообертальний рух.

Sauté (соте, франц. – стрибати) – стрибок на місці з двох ніг на дві.

Sissonne (сісон, франц.) – група стрибків з двох ніг на одну.

Sissonne simplé (сісон семпель, франц. – простий) – стрибок на одному місці.

Sissonne fermé (сісон ферме, франц. – закритий) – стрибок з V позиції з пересуванням у повітрі.

Sissonne ouverte (сісон увер, франц. – відкритий) – стрибок, який є розвитком *sissonne simple*.

Temps lié (тан ліє, франц. від *lier* – зв'язувати) – серія злитих взаємопов'язаних рухів.

Tour (тур, франц. – оберт, поворот) – оберт тіла навколо вертикальної осі на 360°. *Tours chainés* (тур шене, франц. – оберти) – пов'язані між собою послідовності, півповороти з однієї ноги на другу.

Навчальне видання

ІРИНА ВАНІНА, ГАННА СІРЯКОВА

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ
роботи концертмейстера класичного танцю
в системі хореографічної освіти
(II частина)

Навчально-методичний посібник

Верстка та макетування – Лисенко Н.М.

Підписано до друку 10.07.2026 р. Формат 60x84/8 Папір офсетний.
Гарнітура Times Ум. друк арк.11,2 Обл. вид. арк. 10,97
Тираж 130 прим. Зам № 2307

Видавець ПП Лисенко М. М.
м. Ніжин, вул. Шевченка, 20
Тел. (067) 4412124
E-mail: vidavec.lisenko@gmail.com

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 2776 від 26.02.2007 р.